

Gennemførelse, studieskift og frafald

– fra ungdomsuddannelse til Ph.d

Gennemførelse, studieskift og frafald

- fra ungdomsuddannelse til Ph.d

Gennemførelse, studieskift og frafald

- fra ungdomsuddannelse til Ph.d

Publikationen indgår i Institutionsstyrelsens
serie Statistiske analyser af uddannelser som nr. 7 - 2000

1.udgave, 1. oplag, december 2000: 800 stk.

ISBN 87-603-1870-8

ISBN (WWW) 87-603-1872-4

ISSN 1399-6207

Udgivet af Undervisningsministeriet,
Institutionsstyrelsen,
Statistik- og Informationskontoret

Bestilles (UVM 4-039) hos
Undervisningsministeriets Forlag
Strandgade 100D
1401 København K
Fax. 3392 5219
E-mail: Forlag@uvm.dk
Tlf. 3392 5220
eller hos boghandlere

Trykt på svanemærket papir med vegetabiliske farver.
Trykt af J.H.Schultz Grafisk A/S, som har licens til brug af svanemærket,
er ISO 14001 miljøcertificeret og ISO 9002 kvalitetscertificeret.

Undervisningsministeriet 2000

Forord

Lige siden 1963, har analyser af studieforløb, herunder frafaldsmønstre, studietider m.v. været et væsentligt dataområde for Undervisningsministeriets statistisk-analytiske arbejde.

Indtil 1980 indsamlede ministeriet selv oplysninger. Siden er data kommet fra Danmarks Statistiks integrerede elevregister, og de er blevet bearbejdet ved hjælp af Undervisningsministeriets statistikmodeller. Da ungdomsuddannelserne har en relativt høj gennemførelse, har opmærksomheden på dette område mest samlet sig om de videregående uddannelser, og særligt de lange videregående uddannelser. Denne publikation er ingen undtagelse.

Den nye struktur med bachelor-kandidat-Ph.d. har givet store metodiske og analysemæssige problemer, men også en righoldig datamængde, som hermed præsenteres for første gang. Ikke alene er det muligt at se, hvor mange der falder fra på de enkelte studier og fagområder. Der er også tal for, hvor de går hen. Falder de helt ud af uddannelsessystemet, eller skifter de til en anden uddannelse på samme, højere eller lavere niveau?

Publikationen lægger hovedvægten på det, der kan beskrives talmæssigt. At klarlægge årsagerne til de unges adfærd er en kompliceret proces, der vil kræve mere forskning. I de tilfælde, hvor evalueringer eller lignende kan give i det mindste rudimentære forklaringskategorier er disse bidrag nævnt kortfattet.

Den historiske dimension må ikke glemmes. Ofte antages det, at frafald er et særligt nyt krite-ri-tegn i uddannelsessystemet. På de lange videregående uddannelser har der imidlertid altid været stort frafald. Allerede i middelalderen faldt mange af de teologistuderende på Københavns Universitet fra og endte som degne. Det kunne dengang som i dag være et samfundsmæssigt tab og en personlig katastrofe for den enkelte. Men det kunne også være en søgeproces henimod at finde den rigtige hylde i livet.

Mens det for 100 år siden kun var et par procent, der gik i gang med en videregående uddannelse, er det nu 40%. Mens udfordringen er den samme for den enkelte, har de studerendes adfærd således nu større samfundsmæssige effekter end nogensinde før. Når hver enkelt studerende i gennemsnit tilbringer 16 år under uddannelse mod 8 år ved sidste århundredeskift, er det ekstra nødvendigt et skabe det nødvendige talgrundlag for uddannelsesadfærden.

Selvom der i denne publikation er medtaget flest tal for de lange videregående uddannelser, er alle de øvrige niveauer også medtaget. Mens der faktisk på de lange videregående uddannelser er en svagt positiv tendens i fuldførelsesmønstrene, er det gået modsat på KVVU og MVU, og også ungdomsuddannelserne har haft konstant frafald. Det er i nogen grad masseuddannelses-systemets pris, men også en tendens, som både uddannelsespolitiske beslutningstagere, administratorer, lærere og elever forsøger at forstå og finde løsninger på.

Publikationen indeholder en relativt kortfattet 1. del, der giver et overblik over studieforløbene. 2. del giver de specielt interesserede et detaljeret talmateriale, særligt for de videregående uddannelser. De læsere, der vil vide noget om fx. et lille fag på en enkelt institution, vil lede forgæves. Alene det nationale niveau behandles.

Indhold:

Kapitel 1:	Overordnede resultater og metode	1
1.1:	Historisk perspektiv og overblik	1
1.2:	Beskrivelse af de anvendte data og metoder	4
1.3:	Fra ungdomsuddannelse til ph.d.- kort fortalt	5
Kapitel 2:	Ungdomsuddannelser	13
2.1:	Gymnasiale uddannelser	13
2.2:	Erhvervsfaglige uddannelser	14
Kapitel 3:	Overgangen til videregående uddannelser	17
3.1:	Overgangsmønster	17
3.2:	Overgang til specifikke uddannelser	19
Kapitel 4:	Korte videregående uddannelser	22
4.1:	Tekniske uddannelser	22
4.2:	Merkantile uddannelser	25
Kapitel 5:	Mellemlange videregående uddannelser	29
5.1:	Folkeskolelæreruddannelsen	30
5.2:	Pædagoguddannelsen	33
5.3:	Sygeplejerskeuddannelsen	36
Kapitel 6:	Lange videregående uddannelser	39
6.1:	Indledning	39
6.2:	Resumé	39
6.3:	De almene sproguddannelser	41
6.4:	Erhvervsproguddannelser	44
6.5:	Psykologiuddannelsen	48
6.6:	Teologiuddannelsen	52
6.7:	De øvrige humanistiske uddannelser	55
6.8:	Økonomiuddannelsen	58
6.9:	HA/Cand.merc-uddannelsen	61
6.10:	Jurauddannelsen	65
6.11:	Lægeuddannelsen	68
6.12:	De naturvidenskabelige uddannelser	71
6.13:	Mulige årsagsforklaringer	74

Kapitel 7:	Ph.d.-studerende	78
7.1:	Tidsforbrug	78
7.2:	Alder	79
7.3:	Studiestatus	79
7.4:	Mulige årsager til afbrudte ph.d.-forløb	80
Bilag1:	Metode	82
	Litteraturliste	87

1. Overordnede resultater og metode

1.1 Historisk perspektiv og overblik

I de sidste 40 år har det danske uddannelsessystem udviklet sig fra et elitepræget system til et masseuddannelsessystem. Allerede i sidste århundrede fik indførelsen af 7 års undervisningspligt udryddet analfabetismen. Fra begyndelsen af 1900-tallet blev mellem-skolen og realskolen udbygget, så en stærkt stigende andel fik 9-10 års skolegang. Mens gymnasiet stadig var forbeholdt en meget lille gruppe, voksede gruppen med en lærlingeuddannelse. Denne gruppe af faglærte håndværkere og kontorfolk fik deres teoretiske uddannelse på de tekniske skoler og handelsskoler, oftest som aften-skoleundervisning.

Fra slutningen af 1950'erne startede uddannelseseksplosionen for alvor. Lærlingeloven fra 1956 gav yderligere ekspansion i erhvervsuddannelsessystemet, og også gymnasieuddannelserne oplevede en utrolig stigning. Endnu i 1960 var det kun ca. 7% af en ungdomsårgang, der gik i 1. g. Nu er denne andel oppe på ca. 30%, samtidig med at de andre gymnasiale uddannelser, hf, hhx og htx, er vokset. Den samlede andel af en ungdomsårgang, der i dag starter på en gymnasial uddannelse er på 53%.

Ungdoms- uddannelser

Ca. 85% af de unge, der påbegynder en ungdomsuddannelse, gennemfører den. Dette har været nogenlunde konstant gennem de sidste 20 år. Fuldførelsesprocenten ved de erhvervs-gymnasiale uddannelser er imidlertid faldet til under det almengymnasiale niveau. Fuldførelsesniveauet for de erhvervsfaglige uddannelser har for skoleperiodernes vedkommende været svingende, mens hovedforløbene med praktikperioder har vist en lidt stigende tendens.

I de første mange år efter uddannelseseksplosionens start faldt fuldførelsesprocenterne betydeligt inden for de lange videregående uddannelser, særligt inden for humaniora, samfundsvidenskab, naturvidenskab og sundhedsvidenskab.

Indførelsen af adgangregulering på universitetsuddannelserne i 1977 betød en stigning i fuldførelsesprocenten på en række uddannelser. Det klassiske eksempel er lægeuddannelsen, hvor fuldførelsen blev fordoblet fra ca. 40 til 75%. Fuldførelsesprocenterne forblev dog meget lave på mange humanistiske og naturvidenskabelige uddannelser.

Den samlede gennemførelsesprocent lå nogenlunde stabilt på omkring 75% fra begyndelsen af 1980'erne til midten af 1990'erne. I dag fuldfører lidt mere end 82% af de personer, der påbegynder en videregående uddannelse.

På de korte og mellemlange videregående uddannelser er gennemførelsesprocenten faldet en smule gennem de sidste 20 år.

Korte og mellem-
lange videregående
uddannelser

I første halvdel af 1980'erne var den gennemsnitlige gennemførelsesprocent på de korte videregående uddannelser (KVU) ca. 77%, mens den i sidste halvdel af 1990'erne var faldet til ca. 71%.

Også for de mellemlange videregående uddannelser (MVU) var den gennemsnitlige gennemførelsesprocent i første halvdel af 1980'erne ca. 77%, og der var ca. 71% i sidste halvdel af 1990'erne.

Sygeplejersker og lærere er nu nede på et niveau på ca. 75% fuldførelse, hvor de tidligere har ligget på mellem 80 og 90%. Enkelte mellemlange videregående uddannelser såsom pædagog, journalist og terapeutuddannelserne har en fuldførelse på over 80%.

Lange videregående
uddannelser

Selvom optaget nu igen er blevet friere på næsten alle uddannelser, er fuldførelsesniveauet på LVU-uddannelserne faktisk steget i de sidste 10 år. En af årsagerne til den højere fuldførelse er, at institutionerne gør en større indsats for at informere og vejlede de studerende under deres studieforb.løb.

På de lange videregående uddannelser er det vanskeligt at følge gennemførelsesprocenten gennem de sidste 20 år på grund af omlægningen af studiestrukturen til den såkaldte 3-2-3 struktur med bachelorniveau, kandidatniveau og ph.d.-niveau.

I dag fuldfører kun godt halvdelen på bachelorniveau. Imidlertid skifter hele 40% studium, så kun 10% helt forlader uddannelsessystemet efter første studium. Særligt de humanistiske og naturvidenskabelige uddannelser har en høj andel af studieskiftere.

For kandidatniveauet lå fuldførelsen på 48% i første halvdel af 1980'erne, mens den var steget til 70% i sidste halvdel af 1980'erne. Af de studerende, der i dag optages på kandidatniveau, gennemfører over 70%.

Studieskift

Den måske vigtigste konklusion i forhold til det, man normalt kalder frafaldsproblematikken, er, at der i høj grad er tale om en studieskiftsproblematik. Den andel af studerende ved videregående uddannelser, der forlader uddannelsessystemet helt, er nu nede på ca. 17%. Til gengæld er der på mange uddannelser en meget høj studieskiftsfrekvens, om end studieskifterne ofte bliver inden for det samme fagområde. Dette er udtryk for, at mange finder den rigtige hylde efter flere forsøg. Men de mange studieskift giver også et ekstraordinært tidsforbrug både for samfundet og den enkelte.

Det skal fremhæves, at selvom den andel, der forlader uddannelsessystemet, for de fleste uddannelser ligger på under 10%, så er den samlede andel noget højere. En del af studieskifterne vil nemlig heller ikke fuldføre det studium, der følger efter det første.

De mange studieskiftere bevirker, at flere uddannelser blandt studiestarterne har en høj andel af studerende, der både er ældre og mere studieerfarne. Dette gælder bl.a. for lærerseminarierne.

Forløbsundersøgelser fra Danmarks Statistik og modelberegninger fra Undervisningsministeriet viser dog, at sandsynligheden for, at en studiestarter på de videregående uddannelser vil fuldføre enten en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse er over 80%. Regnes studieskifterne til det erhvervsfaglige niveau med, er fuldførelsen på næsten 85%. En forløbsundersøgelse for personer med en almen gymnasial uddannelse (jf. ”Den hvide hue - 10 år efter”) viste, at 10 år efter, at huen var sat på, havde 88% papir på én eller anden uddannelse.

1.2 Beskrivelse af de anvendte data og metoder

De data, der ligger til grund for Undervisningsministeriets udgivelser om aktiviteten i uddannelsessystemet stammer hovedsagelig fra det integrerede elevregister, INTE.

INTE er et personnummerbaseret register, som Danmarks Statistik fører på baggrund af periodeindberetninger fra de danske uddannelsesinstitutioner, og som omfatter næsten alle uddannelser fra 8. klasse til ph.d.-niveau.

Nøgletal for studieadfærd kan beregnes på to måder, nemlig i forløbsundersøgelser eller ved tværsnitsberegninger.

Forløbsundersøgelser

Ved forløbsundersøgelser følges en udgangspopulation, ofte en studieårgang, i en årrække, mens hændelser som frafald, fuldførelser o.l. på én eller flere uddannelser registreres. **Gennemførelsesprocenten/fuldførelsesprocenten** på en given uddannelse kan i en forløbsundersøgelse findes som den andel, der blandt dem, der har påbegyndt uddannelsen, ender med at fuldføre den. På lignende vis beregnes andre nøgletal.

Tværsnitsberegninger

I rapporter fra Undervisningsministeriet beskrives studieadfærden og -vilkårene i uddannelsessystemet oftest ved såkaldte tværsnitsberegninger. Tværsnitsberegningerne anvender som input alle bevægelser i uddannelsessystemet i løbet af et tværsnitsår (1.10. – 30.9.).

Fx beregnes en uddannelses gennemsnitlige fuldførelsesstid i et tværsnitsår som gennemsnittet af studietider hos dem, der i tværsnitsåret fuldfører uddannelsen. Og fuldførelsesprocenterne beregnes som summen af de betingede sandsynligheder for at gennemføre uddannelsen efter 1, 2, 3 ... osv. måneder eller kvartaler.

Modsat hvad der er tilfældet i forløbsundersøgelser, beregnes de tværsnitsbaserede nøgletal på denne måde ved at sammenstykke frekvenser for at fuldføre, afbryde eller fortsætte for studerende med forskellige studietider bag sig. Input til nøgletalsberegningerne stammer således fra samtlige studieårgange, der i løbet af tværsnitsåret er i gang med uddannelsen.

Fordelen ved tværsnitsberegninger er, at de er udtryk for adfærden i et enkelt, gerne aktuelt år og ikke som ved forløbsundersøgelser for adfærden gennem en årrække.

I det følgende vil begreberne fuldførelse og gennemførelse blive brugt med samme betydning. Endvidere skelnes der ikke mellem begreberne frafald, afbrud og ophør.

Ordvalg

1.3 Fra ungdomsuddannelse til ph.d. – kort fortalt

De tabeller, der i det følgende vil blive præsenteret, viser fuldførelsesprocenter og afbrudsprocenter opdelt på henholdsvis studieskiftere og den andel, der helt forlader uddannelsessystemet, uden at afslutte deres påbegyndte uddannelse. Det er et meget varieret billede, der tegner sig. Et klart resultat er dog, at for de uddannelser, hvor frafaldet er særligt stort, er det især studieskifterne, der vejer tungt. Derfor vises der endvidere overordnede oversigter over studieskifternes bevægelser mellem fagområder og niveauer.

I publikationens anden del vil tabeller over bl.a. tilgang til uddannelserne, gennemsnitlig fuldførelsestid og overgang mellem de enkelte uddannelser blive præsenteret.

1.3.1 Ungdomsuddannelser

Generelt ligger ungdomsuddannelsernes fuldførelsesgrad omkring 85%, mens hf, studenterkursus, htx og landtransportfagene skiller sig ud ved en del lavere grad af fuldførelse. Ved de gymnasiale og de erhvervsgymnasiale uddannelser er langt størstedelen af frafaldet udtryk for studieskift. I modsætning hertil er der ved en del af de erhvervsfaglige uddannelser flere studerende, der forlader uddannelsessystemet, end der er studieskiftere.

Tabel 1.1

Ungdomsuddannelser:
Fuldførelses- og afbrudsprocenter, fordelt på studieskift og andel, der helt forlader uddannelsessystemet, 1998

Ungdomsuddannelser	Fuldførte i			I alt
	%	Afbrud i %	Forlader udd. syst.	
Gymnasiet, mat.	88	10	2	100
Gymnasiet, sprog.	87	10	3	100
Hf	74	18	9	100
Studenterkursus	64	26	10	100
Hhx, flerårig	80	15	5	100
Hhx, 1-årig	90	8	2	100
Htx	69	27	4	100
Handelsuddannelser	88	7	5	100
Kontoruddannelser	88	5	7	100
Industrifag	87	5	8	100
Bygge- og anlægsgag	89	4	7	100
Grafiske fag	93	3	4	100
Servicefag	84	8	8	100
Levnedsmiddelsfag	82	10	8	100
Jordbrugsfag	84	8	7	100
Landtransportfag	73	5	21	100
Teknisk assistent m.v.	80	9	11	100
Social- og sundhedshjælper	82	8	10	100
Social- og sundhedsassistent	79	7	14	100
Pædagogisk grundudd.	81	4	15	100

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

1.3.2 De korte videregående uddannelser

På de korte videregående uddannelser har de studerende ved merkantile og tekniske uddannelser en fuldførelsesprocent, der svinger mellem 70 og 80%. Uddannelserne inden for det merkantile-, fødevarer- og IT-området kan tilskrive en stor del af deres frafald studieskift, mens der for de øvrige områder, der her er opgjort, er tale om en forholdsmæssigt stor andel, der helt forlader uddannelsessystemet. Transportuddannelserne oplever et frafald på hele 38%, hvoraf størstedelen forlader uddannelsessystemet.

Tabel 1.2

Korte videregående uddannelser: Fuldførelses- og afbrudsprocenter, fordelt på studieskift og andel, der helt forlader uddannelsessystemet, 1998

KVU	Fuldførte i %	Afbrudte i %		I alt
		Studieskift	Forlader udd. System.	
Merkantil	77	14	9	100
Teknik	79	5	16	100
Transport	63	16	22	100
Fødevarer m.v	71	20	9	100
Sundhed	87	5	8	100
IT	69	21	10	100

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

1.3.3 De mellemlange videregående uddannelser

De mellemlange videregående uddannelser har generelt høje fuldførelsesprocenter, svingende mellem 70 og 85%. Ved enkelte meget populære uddannelser fuldfører ekstraordinært mange studerende, blandt disse topper journalistuddannelsen med en gennemførelsesgrad på 99%. Næsten 90% af de pædagogstuderende fuldfører, mens folkeskolelæreruddannelsen har en fuldførelsesprocent på lidt over 75%. For de fleste mellemlange uddannelsers vedkommende vejer studieskifterne tungt, når frafaldet opgøres.

Tabel 1.3

Mellemlange videregående uddannelser: Fuldførelses- og afbrudsprocenter, fordelt på studieskift og andel, der helt forlader uddannelsessystemet, 1998

MVU	Fuldførte i %	Afbrudte i %		I alt
		Studieskift	Forlader udd.system.	
Socialrådgiver	85	10	5	100
Journalist	99	1	0	100
Bibliotekar	78	16	6	100
Ingeniør	66	25	10	100
Landbrug	83	6	11	100
Sygeplejerske	72	20	8	100
Jordemoder	88	10	2	100
Terapeut	87	10	3	100
Folkeskolelærer	77	16	7	100
Pædagog	89	5	6	100

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

1.3.4 De lange videregående uddannelser

Bacheloruddannelsernes fuldførelsesgrad svinger fra 44% (erhvervsprog) til 80% (landbrugsvidenskab). Andelen af studieskif-

tere i sprogfagene og i de naturvidenskabelige fag udgør ofte over 40% af de studerende.

På kandidatuddannelserne er fuldførelsesprocenten for næsten alle grupper over 70%. Fuldførelsen måles her i forhold til starten på kandidatoverbygningen. Blandt de ophørte kandidatstuderende er der en overvægt af studerende, der forlader uddannelsessystemet frem for at skifte til et andet studium.

Tabel 1.4
Bachelor-uddannelser: Fuldførelses- og afbrudsprocenter, fordelt på studieskift og andel, der helt forlader uddannelsessystemet, 1998

Bachelor	Fuldførte i %	Afbrudte i %		I alt
		Studieskift	Forlader udd.system	
Jura	73	21	7	100
HA	62	26	11	100
Økonomi	54	40	5	100
Samfund	71	22	7	100
Erhvervsprog	44	35	21	100
Sprog	46	46	8	100
Psykologi	77	15	8	100
Øvrige hum.	57	36	8	100
Nat.vid.	48	43	9	100
Landbrugsvid.	80	16	4	100

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tabel 1.5
Kandidat-uddannelser: Fuldførelses- og afbrudsprocenter, fordelt på studieskift og andel, der helt forlader uddannelsessystemet, 1998

Kandidat	Fuldførte i %	Afbrudte i %		I alt
		Studieskift	Forlader udd.system	
Jura	95	1	4	100
Merc.	77	4	19	100
Økonomi	87	4	9	100
Samfund	82	6	12	100
Erhvervsprog	64	13	23	100
Sprog	67	12	20	100
Psykologi	68	12	20	100
Øvrige hum.	71	12	18	100
Nat.vid.	75	10	16	100
Landbrugsvid.	99	1	0	100

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tabel 1.6

Udelte kandidatuddannelser: Fuldførelses- og afbrudsprocenter, fordelt på studieskift og andel, der helt forlader uddannelsessystemet, 1998

Udelte Kandidatudd.	Fuldførte i %	Afbrudte i %	Forlader udd.system	I alt
		Studieskift		
Civilingeniør	67	20	13	100
Arkitekt	80	12	8	100
Veterinær	82	16	1	100
Tandlæge	74	22	3	100
Teologi	33	46	21	100
Læge	75	15	10	100

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

1.3.5 Bachelorenes overgangsmønster

Efterfølgende tabel giver et overblik over, hvor stor en andel af de afsluttede bachelorer, der fortsætter på kandidatniveau enten på den direkte tilhørende overbygningsuddannelse eller en anden, og hvor stor en andel, der forlader uddannelsessystemet.

Både de naturvidenskabelige, de humanistiske og de samfundsvidenskabelige bachelorer har typisk en overgangsfrekvens på 70-80.

De erhvervsproglige bachelorer er den gruppe, som sender flest ud på arbejdsmarkedet efter afsluttet bacheloruddannelse, ca. 28%. For de erhvervsøkonomiske bachelorer er det en bemærkelsesværdig lille andel på 6%, der går direkte ud på arbejdsmarkedet, mens det er tilfældet for 17% af de økonomistuderende.

Tabel 1.7

De færdige bachelors fordeling på tilhørende kandidatuddannelse, øvrige uddannelser og andel, der helt forlader uddannelsessystemet, 1998

Fra:	Tilhørende kandidat - uddannelse	Øvrige uddannelser	Forlader udd. Systemet	I alt
HA	83,3	10,4	6,3	100
Bachelor, Økonomi	73,2	9,8	17	100
Bachelor, Samfund	86,6	12,5	0,9	100
Bachelor, Erhvervsprog	36,7	35,6	27,7	100
Bachelor, Sprog	70,6	22,9	6,5	100
Bachelor, Kunst	64,3	31,3	4,4	100
Bachelor, Psykologi	84,1	0,8	15,1	100
Bachelor, Humaniora	62,4	33,8	3,8	100
Bachelor, Naturv.	71,3	17,7	11	100
Bachelor, Landbrugsv.	92,3	5,7	2	100
Bachelor, Sundhed	100	0	0	100
Bachelor, Pædagogik	14,3	60,7	25	100

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

1.3.6 Studieskift

Som det fremgår af de forudgående tabeller, skyldes en stor del af frafaldet studieskift. Her præsenteres 3 tabeller, der viser, hvordan studieskifterne fra de videregående uddannelser fordeler sig i forhold til fagområder og niveauer i uddannelsessystemet.

Fra fagområde til fagområde

Det bemærkes, at hele 41% af studieskifterne fra HUM skifter til et andet HUM-fag. På SUND-området går 31% af studieskifterne ned på erhvervsfagligt niveau, hvor de særligt koncentrerer sig om sosu-uddannelserne. De andele, der skifter til områder, der fagligt ligger relativt fjernt fra det studium, de har afbrudt, er relativt små. Kun 5% af tek/nat afbryderne går til HUM, og kun 3% af de tidligere HUM-studerende går til tek/nat.

Tabel 1.8 viser kun studieskiftere, og de studerende, der helt forlader uddannelsessystemet, er dermed ikke inkluderet.

Tabel 1.8

Procentvis fordeling af studieskiftere fra de videregående uddannelser opdelt på fagområder, 1998

Fra:	Videregående uddannelser					Erhvervsfaglige uddannelser						
	Hum	Pæd	Samf	Sund	Sund	Tek/ Nat	Øv- rige	Mer- kantil	Tek mm.	Sund / Pæd	Øv- rige	Gym
Hum	41	17	12	4	3	17	2	2	1	0	2	100
Pæd	12	26	3	9	4	15	8	7	12	0	3	100
Samf	8	8	37	2	7	24	9	2	1	0	2	100
Sund	5	20	5	14	7	14	8	6	17	0	4	100
Tek/Nat	5	9	9	6	31	19	4	12	2	1	3	100
Øvrige	1	6	24	1	25	14	5	13	9	0	4	100

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Fra hovedgruppe til hovedgruppe

Tabellen viser, hvordan de studerende, der har afbrudt deres uddannelse, fordeler sig på de forskellige niveauer i uddannelsessystemet, samt hvor mange der forlader uddannelsessystemet.

Tabel 1.9

Procentvis fordeling af de afbrudte fra de videregående uddannelser opdelt på niveauer, 1998

Fra:	Ungdoms -udd.	Erhvervs - faglige	KVU	MVU	Bach.	Kandi - dat	Ph.d	Om - ver - den	I alt
KVU	4	15	6	8	8	2	0	57	100
MVU	2	11	7	15	7	3	0	55	100
Bachelor	3	8	8	20	26	10	0	25	100
Kandidat	1	2	3	9	11	10	1	64	100
Ph.d	0	1	0	1	0	2	2	94	100

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Fra hovedgruppe til niveau

Nedenstående tabel viser, hvilket niveau de, der har afbrudt deres studium, befinder sig på efter studieskiftet. Det bemærkes, at de største grupper af studieskiftere går til en uddannelse, der befinder sig på et lavere niveau end den uddannelse, de har afbrudt.

Tabel 1.10

Procentvis fordeling af de afbrudte fra videregående uddannelser opdelt på lavere, samme eller højere uddannelsesniveau, 1998

Fra:	Lavere niveau	Samme niveau	Højere niveau	Forlader udd.system	I alt
KVU	19	6	18	57	100
MVU	20	15	10	55	100
Bachelor	39	26	10	25	100
Kandidat	25	10	1	64	100
Ph.d	4	2	0	94	100

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

1.3.7 Ph.d.

De ph.d.- studerende, der påbegyndte deres ph.d.- studium i henholdsvis 1993 og 1994 er nedenfor opgjort ved deres nuværende studiestatus.

Frafaldet inden for humaniora og samfundsfag er højt sammenholdt med de øvrige fagområder. Således udgør andelen af de humanister, der er ophørt uden en ph.d. grad 28% af 1993- årgangen og 33% af 1994- årgangen. For de samfundsfaglige ph.d.- studerendes vedkommende udgør de ophørte henholdsvis 29% og 19% af årgangene. Til sammenligning hermed har uddannelsesområderne Sundhed, Jord/Vet og Tek en frafaldsprocent på mellem 6 og 8%, mens de naturvidenskabelige ph.d.-studerende placerer sig i midten.

Tabel 1.11

Studiestatus for de 925 studerende, der blev indskrevet som ph.d. studerende i 1993

	Hum	Sam	Nat	Sund- hed	Jord/ Vet	Tek	I alt
1993							
Tildelt ph.d.grad	41	56	78	77	76	86	72
Ophørte uden ph.d.grad	28	29	13	8	7	7	14
Fortsat indskrevne	31	15	9	15	17	7	14

Kilde: Forskerakademiet, 2000.

Tabel 1.12

Studiestatus for de 1.112 studerende, der blev indskrevet som ph.d. studerende i 1994

	Hum	Sam	Nat	Sund- hed	Jord/ Vet	Tek	I alt
1994							
Tildelt ph.d.grad	30	41	69	60	46	64	55
Ophørte uden ph.d.grad	33	19	6	6	6	7	12
Fortsat indskrevne	37	40	25	34	48	29	33

Kilde: Forskerakademiet, 2000.

2. Ungdomsuddannelser

2.1 Gymnasiale uddannelser

Når man ser på udviklingen i tilgangen til ungdomsuddannelserne må man samtidig forholde denne til udviklingen i ungdomsårgangenes størrelse. I 1980 bestod gruppen af 15-19 årige af ca. 400.000 personer, mens antallet af 15-19 årige i 1998 var faldet til ca. 288.000.

Tilgangen til de almengymnasiale uddannelser har været nogenlunde stabil i perioden. Det matematiske gymnasium har oplevet en tilbagegang, der kan skyldes både de små årgange og de voksende erhvervsgymnasiale uddannelser. Tilgangen til den flerårige hhx har været svingende, mens 1-årig hhx og htx er vokset støt.

Tabel 2.1

Tilgang til de gymnasiale ungdomsuddannelser

Gymnasiale ungdomsuddannelser	1980	1985	1990	1995	1998
Gymnasiet, matematikere	14.081	12.870	12.904	12.313	10.346
Gymnasiet, sproglige	7.399	7.114	7.449	9.193	8.165
Hf	5.826	6.341	8.044	6.676	5.689
Studenterkursus	1.098	952	1.095	539	528
Hhx, flerårig	4.306	6.776	9.323	15.696	7.891
Hhx, 1-årig	1.691	2.309	2.583	3.020	3.316
Htx	.	323	1.372	2.426	2.634

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Gennemførelsesprocenter

Både det sproglige og det matematiske gymnasium har haft svagt stigende gennemførelsesprocenter i løbet af de sidste 20 år, og i slutningen af 1990'erne fuldfører ca. 88%. Hf og studenterkursus har ligeledes oplevet en stigende grad af fuldførelse, men studenterkursisterne har fortsat en lav fuldførelse på kun 63,52% i 1995-98.

På det erhvervsgymnasiale område har gennemførelsesprocenterne gennemgået større udsving. Ved 1-årig og flerårig Hhx har fuldfø-

relsesprocenten i perioden svinget mellem ca. 75 og 90%, mens færre af de studerende ved Htx fuldfører deres ungdomsuddannelse.

Tabel 2.2
Gennemførelsesprocenter for gymnasiale ungdomsuddannelser beregnet som 5-års gennemsnit, 1980-1998

	1980-84	1985-89	1990-94	1995-98
Gymnasiet, matematikere	84,5	86,5	88,5	88,7
Gymnasiet, sproglige	85,4	84,5	87,1	87,3
Hf	73,7	74,8	76,2	75,5
Studenterkursus	56,5	58,4	50,9	63,5
Hhx, flerårig	76,9	85,6	90,1	83,2
Hhx, 1-årig	90,3	92,5	78,7	89,8
Htx	.	64,3	70,1	62,5

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

2.2 Erhvervsfaglige uddannelser

Indenfor uddannelserne med skoleperioder kan der ses en tilbagegang for handel og kontoruddannelserne, mens de tekniske uddannelser har haft en voksende tilgang.

På de erhvervsfaglige hovedforløb har både handels-, kontor- og industrifagene oplevet svingninger og moderate fald i tilgangen. Tilgængæld har servicefagene, jordbrugsfagene og landtransportfagene haft en stabilt stigende tilgang af elever.

Tabel 2.3

Tilgang til de erhvervsfaglige uddannelser

Erhvervsfaglige uddannelser	1980	1985	1990	1995	1998
Adgangseks. til diploming.	677	1.003	959	729	722
Tf-kurser (værkstedskurser)	782	1.093	1.612	538	611
Handel og kontor, intro.forløb	356
Handel og kontor, 2. skoleperiode	21.915	20.795	22.207	11.667	11.059
Teknik, introduktionsforløb	.	.	47	11.738	9.703
Teknik, 2. skoleperiode	9.300	15.419	17.907	23.486	22.777
Øvrige grundkurser	3.729	3.571	2.141	2.818	1.796
Handelsuddannelser	5.705	8.204	6.519	6.774	4.699
Kontoruddannelser	7.450	11.676	8.332	8.371	5.553
Industrifag	6.894	8.428	6.681	5.379	4.873
Bygge- og anlægsgag	5.792	5.910	4.645	4.405	5.287
Grafiske fag	445	697	798	411	440
Servicefag	562	1.071	856	1.200	1.275
Levnedsmiddelsfag	2.811	4.148	3.709	3.580	2.866
Jordbrugsgag	552	714	672	853	931
Landtransportfag	48	197	198	537	712
Teknisk assistent m.v.	2.232	3.171	4.776	489	377
Social- og sundhedshjælper	.	.	1	6.969	8.193
Social- og sundhedsassistent m.v.	3.545	3.816	3.009	3.186	3.976
Pædagogisk grundudd., (PGU)	1.168
Øvrige erhvervsfaglige udd.	756	710	459	272	208
Videreuddannelse, erhvervsfgl.	1.796	1.497	1.174	1.477	1.346

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Note: Når tilgangen for visse uddannelser i de første år ikke er opgjort, skyldes det, at uddannelserne ikke eksisterede på daværende tidspunkt.

Gennemførelsesprocenter

Med hensyn til skoleperioderne er gennemførelsesprocenten for 2. skoleperiode inden for handel og kontor faldet til 82%.

På teknikområdet har der derimod været en stigning i gennemførelsesprocenten på 2. skoleperiode til over 90%.

På de erhvervsfaglige hovedforløb ligger fuldførelsesgraden relativt stabilt med ca. 90% på handelsområdet, industrifag samt bygge- og anlæg. Kun kontoruddannelserne og servicefagene er faldet til et niveau på under 80%.

Tabel 2.4

Gennemførelsesprocenter for erhvervsfaglige uddannelser, beregnet som 5-års gennemsnit, 1980-1998

	1980-84	1985-89	1990-94	1995-98
Adgangseks. til diploming.	71,3	66,6	66,2	56,9
Tf-kurser (værkstedskurser)	87,5	91,5	84,7	81,6
Handel og kontor, 2. skoleperiode	93,2	93,8	89,9	82,2
Teknik, 2. skoleperiode	81,3	80,8	84,8	97,1
Øvrige grundkurser	95,9	94,2	95,5	96,5
Handelsuddannelser	89,4	87,1	84,4	88,5
Kontoruddannelser	94,6	91,8	88,7	79,1
Industrifag	89,9	82,8	80,3	87,9
Bygge- og anlægsgag	87,3	81,5	78,2	89,6
Grafiske fag	77,3	75,0	83,9	93,1
Servicefag	84,8	88,2	82,9	78,2
Levnedsmiddelsfag	76,6	76,5	76,3	83,0
Jordbrugsfag	68,1	80,1	77,3	83,1
Teknisk assistent m.v.	73,1	82,8	81,5	85,0
Social- og sundhedshjælper	.	.	.	84,1
Social- og sundhedsassistent m.v.	92,7	88,3	81,9	79,7
Øvrige erhvervsfaglige udd.	84,3	84,0	71,9	86,2

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Note: Når gennemførelsesprocenten for visse uddannelser i de første år ikke er opgjort, skyldes det, at uddannelserne ikke eksisterede på daværende tidspunkt.

3. Overgangen til de videregående uddannelser

3.1 Overgangsmønstre

I dette kapitel vil overgangen fra de gymnasiale uddannelser til resten af uddannelsessystemet blive beskrevet.

Ca. halvdelen af de matematiske studenter går i gang med en kandidatuddannelse. Af de sproglige studenter går lidt mere end 1/3 i gang med en kandidatuddannelse, mens under 20% af personer, der har bestået hf og flerårig hhx, går i gang med en kandidatuddannelse.

Over 40% af hf'erne begynder på en mellemlang videregående uddannelse mod 28% af de sproglige og 23% af de matematiske studenter.

Næsten halvdelen af hhx'erne går i gang med en erhvervsfaglig uddannelse.

Af htx'erne går ca. 70% i gang med en videregående uddannelse.

Tabel 3.1
Overgang fra matematisk gymnasium for udvalgte år

Til:	1982	1989	1995	1998
Omverden	7,3	5,8	5,2	3,5
Almengymnasiale uddannelser	1,5	1,7	1,0	0,8
Erhvervsgymnasiale uddannelser	15,1	14,4	10,6	10,5
Skoleforløb mv.	2,7	1,7	5,1	5,1
Erhvervsfaglig uddannelse	8,7	9,8	1,5	1,5
KVU	4,4	3,2	4,6	6,1
MVU	21,5	17,3	22,2	22,9
Kandidatuddannelser 1)	38,3	45,8	49,5	49,5
Andre uddannelser	0,5	0,3	0,3	0,1

1) I kandidatuddannelser er grund-, basis- og bacheloruddannelser indregnet.

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tabel 3.2
Overgang fra sprogligt gymnasium for udvalgte år

Til:	1982	1989	1995	1998
Omverden	10,7	10,2	8,1	5,0
Almengymnasiale uddannelser	0,9	2,3	1,6	0,9
Erhvervsgymnasiale uddannelser	12,0	12,3	12,6	14,6
Skoleforløb m.v.	2,1	2,9	6,1	7,8
Erhvervsfaglig uddannelse	7,2	8,4	2,7	2,9
KVU	15,0	2,8	3,4	4,0
MVU	25,2	18,9	28,9	28,2
Kandidatuddannelser 1)	25,6	41,8	36,3	36,5
Andre uddannelser	1,3	0,4	0,3	0,1

1) I kandidatuddannelser er grund-, basis- og bacheloruddannelser indregnet.

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tabel 3.3
Overgang fra hf for udvalgte år

Til:	1982	1989	1995	1998
Omverden	16,9	12,2	8,5	5,0
Almengymnasiale uddannelser	0,1	0,4	0,5	0,2
Erhvervsgymnasiale uddannelser	8,4	7,8	9,2	10,9
Skoleforløb m.v.	2,9	3,7	9,4	12,1
Erhvervsfaglig uddannelse	11,3	18,4	9,4	6,8
KVU	5,7	3,8	5,9	7,1
MVU	37,3	30,7	40,4	41,2
Kandidatuddannelser 1)	16,7	22,4	16,4	16,7
Andre uddannelser	0,7	0,6	0,3	0,0

1) I kandidatuddannelser er grund-, basis- og bacheloruddannelser indregnet.

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tabel 3.4
Overgang fra flerårig hhx for udvalgte år

Til:	1982	1989	1995	1998
Omverden	32,7	18,5	11,8	8,2
Almengymnasiale uddannelser	0,8	0,5	0,1	0,1
Erhvervsgymnasiale uddannelser	1,0	1,1	0,7	0,5
Skoleforløb m.v.	0,9	0,6	2,5	4,0
Erhvervsfaglig uddannelse	26,7	51,3	52,2	46,9
KVU	9,8	3,7	6,5	10,0
MVU	17,6	10,1	11,6	13,0
Kandidatuddannelser 1)	10,0	14,0	14,4	17,3
Andre uddannelser	0,5	0,2	0,2	0,0

1) I kandidatuddannelser er grund-, basis- og bacheloruddannelser her indregnet.

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tabel 3.5
Overgang fra htx
for udvalgte år

Til:	1989	1995	1998
Omverden	12,3	3,1	5,8
Almengymnasiale uddannelser	1,1	0,1	0,2
Erhvervs-gymnasiale uddannelser	3,5	7,7	7,2
Skoleforløb m.v.	0,4	10,0	11,3
Erhvervsfaglig uddannelse	10,4	10,6	6,5
KVU	23,4	15,7	20,7
MVU	33,5	28,5	23,6
Kandidatuddannelser 1)	15,4	24,3	24,7

1) I kandidatuddannelser er grund-, basis- og bacheloruddannelser indregnet.

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

3.2 Overgang til specifikke uddannelser

Nedenstående tabeller illustrerer overgangen fra ungdomsuddannelserne til et udvalg af specifikke videregående uddannelser. En del matematiske studenter påbegynder typisk lange videregående uddannelser med et naturvidenskabeligt islæt, mens en del sproglige studenter påbegynder tilsvarende lange humanistisk inspirerede uddannelser.

3.2.1 De almengymnasiale uddannelser

En del af dem, der har en af de tre almengymnasiale ungdomsuddannelser bag sig (sprogligt gymnasium, matematisk gymnasium og hf) går i gang med en af de store mellemlange videregående uddannelser. Flere hf'ere end studenter påbegynder en mellemlang videregående uddannelse.

Tabel 3.6
Overgang fra ma-
tematisk gymnasium, 1998

Til:	1998
Hhx, 1-årig	9,7
MVU ingeniør	3,9
MVU sygeplejerske	5,3
MVU folkeskolelærer	6,2
HA	5,4
Bachelor, naturvid.	9,3
Civilingeniør, kandidatudd.	3,7
Læge, kandidatudd.	3,9
Øvrige	52,6

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tabel 3.7
Overgang fra
sprogligt gymna-
sium, 1998

Til:	1998
Hhx, 1-årig	13,6
MVU sygeplejerske	7,2
MVU folkeskolelærer	9,2
MVU pædagog	6,5
Bachelor, erhvervsprog	5,3
Bachelor, sprog	6,2
Bachelor, humaniora	7,9
Øvrige	57,7

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tabel 3.8
Overgang fra hf,
1998

Til:	1998
hhx, 1-årig	9,2
Handel og kontor, 2. Skoleperiode	4,0
Teknik, 2. Skoleperiode	5,5
MVU sygeplejerske	9,1
MVU folkeskolelærer	11,0
MVU pædagog	14,5
Øvrige	46,7

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

3.2.2 De erhvervsgymnasiale uddannelser

Store andele af eleverne fra de tre store erhvervsgymnasiale uddannelser påbegynder erhvervsfaglige uddannelser (særligt hhx'ere). De merkantile videregående uddannelser tiltrækker ligeledes en del af hhx'erne. De naturvidenskabelige uddannelser aftager en stor del af eleverne fra htx.

Tabel 3.9
Overgang fra fler-
årig hhx, 1998

Til:	1998
Handelsuddannelser	12,2
Kontoruddannelser	34,2
KVU, merkantile udd.	6,7
HA	7,7
Øvrige	39,2

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tabel 3.10
Overgang fra
1-årig hhx, 1998

Til:	1998
Handelsuddannelser	5,9
Kontoruddannelser	28,2
KVU, merkantile udd.	8,9
MVU HD	3,7
HA	10,2
Øvrige	43,1

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tabel 3.11
Overgang fra htx,
1998

Til:	1998
Hhx, 1-årig	5,2
Teknik, 2. skoleperiode	7,8
KVU IT-uddannelser	9,6
MVU ingeniør	15,8
Bachelor, naturvidenskab	6,3
Grundudd. Naturvid/tek/sundh.	7,7
Øvrige	47,6

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

4. Korte videregående uddannelser

Overordnet om de korte videregående uddannelser (KVU)

Under de korte videregående uddannelser behandles her især de merkantile og tekniske uddannelser. Gennemførelsesprocenterne for begge områder er på lidt under 80%.

Blandt de øvrige korte videregående uddannelser har IT-uddannelserne relativt lave gennemførelsesprocenter på mellem 50% og 60%.

Tabel 4.1
Gennemførelsesprocenter for korte videregående uddannelser, beregnet som 5-års gennemsnit og som indekstal i perioden 1980-1998

	1980	1985	1990	1995	1980	1985	1990	1995
	-84	-89	-94	-98	-84	-89	-94	-98
Merkantile uddannelser	72,2	78,6	72,6	77,8	100	109	101	108
Politi/fængsel/told	91,1	86,3	88,0	86,1	100	95	97	95
Tekniske uddannelser	82,0	83,3	79,5	78,1	100	102	97	95
KVU IT-uddannelser	.	50,5	59,4	57,2
Transportuddannelser	83,3	73,5	76,0	78,4	100	88	91	94
Fødev., fremst. & forarb.	95,3	96,5	90,4	85,8	100	101	95	90
Laborant, apoteksass. m.v.	87,2	84,3	85,1	75,8	100	97	98	87
Øvrige uddannelser	84,9	86,2	94,0	96,3	100	102	111	113

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

4.1 Tekniske uddannelser

De tekniske uddannelser omfatter en lang række uddannelser, hvoraf de største er datamatikeruddannelsen, maskinteknikeruddannelsen samt byggeteknikeruddannelsen.

4.1.1 Tilgang til uddannelsen

Tilgangen til disse tekniske uddannelser er næsten blevet fordoblet i perioden 1980-1998, men antallet af studerende har dog i perioden været noget højere, end det er nu. Størstedelen af tilgangen udgøres af de 20-29-årige.

Tabel 4.2

Aldersfordelt tilgang til de tekniske uddannelser

	1980	1985	1990	1995	1998
15-19	34	48	47	25	3
20-24	709	1.078	1.749	970	822
25-29	311	450	893	800	739
30-34	127	163	337	426	357
35-39	54	86	135	240	198
40-44	21	41	72	145	116
45-49	5	13	37	80	66
50-54	1	1	5	25	40
55-59	1	.	1	8	8
60-64	.	2	1	1	2
Total	1.263	1.882	3.277	2.720	2.351

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

4.1.2 Tilgangsmønster

Ca. 2/3 af de optagne elever har gennemført en erhvervsfaglig uddannelse. Kun 8% af de elever, der påbegynder en teknisk uddannelse, kommer direkte fra en ungdomsuddannelse.

Tabel 4.3

Tilgang til de tekniske uddannelser, 1998

Fra:	Antal studerende	Fordeling i %
8.-10. klasse	23	0,9
Ungdomsuddannelser	188	8,0
Heraf almengym.	93	.
Heraf erhvervsgym.	95	.
Erhvervsfaglige udd.	1.491	63,4
Heraf industrifag	403	.
Heraf bygge- og anlæg	598	.
KVU	334	14,2
Heraf tekniske udd.	248	.
MVU	141	6,0
Heraf ingeniører	61	.
Heraf bachelor	25	.
LVU	26	1,1
Omverden	148	6,3
Total	2.351	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

4.1.3 Ventetider

Ventetiderne fra en bestået ungdomsuddannelse til de tekniske uddannelser er lange, men meget varierende. Dog er ventetiden kortest for personer med htx og 1-årig hhx.

Tabel 4.4
Ventetid fra ungdomsuddannelse til teknisk uddannelse, 1998

Fra:	Gns. ventetid (i mdr.)	Median ventetid (i mdr.)
Gymnasiet, matematikere	56,6	38
Gymnasiet, sproglige	42,7	38
Hf	48,3	50
Studenterkursus	75,5	26
Hhx, 1-årig	54,8	19
Htx	23,8	19
Industri uddannelser	64,5	51
Bygge- og anlæg	52,6	32

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning

4.1.4 Gennemførelsesprocenter

Gennemførelsesprocenterne for de tekniske uddannelser har ligget meget konstant på omkring 80% gennem de sidste 20 år. Kvindernes gennemførelsesprocenter ligger generelt lidt højere end mændenes, samtidig med at kvindernes gennemsnitlige fuldførelsestid også ligger højere end mændenes.

Tabel 4.5
Gennemførelsesprocenter for de tekniske uddannelser

	1980		1998	
Kvinder	85,6	80,8	82,1	87,4
Mænd	81,7	79,2	84,6	76,4
Mænd og kvinder	82,2	79,2	77,9	79,2

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tabel 4.6
Gennemsnitlige fuldførelsestider for de tekniske uddannelser

	1980				1998
Kvinder	23,5	17,9	20,9	21,1	24,7
Mænd	16,5	17,1	16,8	17	18,2
Mænd og kvinder	17,2	17,3	17,6	17,9	19,9

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

4.1.5 Afgangsmønster

82% af de studerende fuldfører deres uddannelse på normeret tid (2 år). De studerende, der afbryder deres uddannelse, gør det typisk inden for de to første år (91,2%).

Tabel 4.7

Fuldførelses- og afbrudstidspunkter for de studerende ved tekniske uddannelser, 1998

År	Antal fuldførte	Antal afbrudte	Fuldførte i %	Afbrudte i %
1	86	345	4,3	65,0
2	1.651	139	81,9	26,2
3	213	27	10,6	5,1
4	49	15	2,4	2,8
5+	17	5	0,8	0,9
Total	2.016	531	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Ca. $\frac{3}{4}$ af de personer, der fuldfører en teknisk uddannelse, kommer ud på arbejdsmarkedet. Den resterende del vælger at fortsætte i uddannelsessystemet, hovedsageligt på en kort eller mellemlang videregående uddannelse.

Næsten halvdelen af de personer, der vælger at fortsætte i uddannelsessystemet efter fuldført teknisk uddannelse, påbegynder bygningskonstruktøruddannelsen. Størstedelen af dem, der afbryder, går ikke i gang med en anden uddannelse. Blandt dem, der fortsætter i uddannelsessystemet efter en afbrudt teknisk uddannelse, er skoleforløb mv. og korte videregående uddannelser de mest populære alternativer.

Tabel 4.8

Overgangsmønster for studerende, der fuldførte eller afbrød en teknisk uddannelse, 1998

Fra de tekniske udd. til :	Fuldførte i %	Afbrudte i %
Omverden	71,3	77,7
Almengymnasiale uddannelser	0,0	0,5
Erhvervsgymnasiale uddannelser	0,8	2,7
Skoleforløb m.v.	1,0	5,8
Erhvervsfaglige uddannelser	0,4	2,3
KVU	11,7	5,6
MVU	13,5	4,5
Bachelor-, sidefags-, bifagsuddannelser	0,2	0,6
Grund- og basisuddannelser	0,2	0,0
Kandidatuddannelser	0,9	0,3

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

4.2 Merkantile uddannelser

Det merkantile område dækker over en lang række uddannelser, hvor de største er markedsøkonom- og eksportteknikeruddannelserne.

4.2.1 Tilgang til uddannelsen

Det samlede optag har siden 1980 været kraftigt stigende og lå i 1998 på ca. 2.500.

Tabel 4.10

Aldersfordelt tilgang til de merkantile uddannelser

	1980	1985	1990	1995	1998
15-19	3	23	166	54	68
20-24	46	133	1.005	1.153	1.651
25-29	5	9	120	385	534
30-34	1	2	19	106	150
35-39	.	.	4	37	75
40-44	1	.	4	8	35
45-49	.	.	2	11	14
50-54	.	.	2	1	4
55-59	.	.	.	1	.
Total	56	167	1.322	1.756	2.531

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

4.2.2 Tilgangsmønster

Personer, der har bestået en ungdomsuddannelse, udgør mere end halvdelen af de optagne på de merkantile uddannelser. Dette er en markant forskel i forhold til de tekniske uddannelser.

Tabel 4.11

Tilgang til de merkantile uddannelser, 1998

	Antal studerende	Fordeling i %
8.-10. klasse	15	0,6
Ungdomsuddannelser	1.286	50,8
Heraf almengym.	492	.
Heraf erhvervs gym.	794	.
Heraf skoleforløb m.m.	134	5,3
Erhvervsfaglige Uddannelser	483	19,1
Heraf kontorudd.	204	.
KVU	78	3,1
MVU	314	12,4
Heraf ingeniør	30	.
Heraf erhvervsprog bachelor	56	.
Heraf HA	80	.
LVU	30	1,2
Omverden	192	7,6
Total	2.531	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

4.2.3 Ventetider

Også ventetiderne inden optagelse på en merkantil videregående uddannelse varierer meget. Men generelt venter de studerende kortere tid end ved de tekniske uddannelser.

Tabel 4.12
Ventetid fra ungdomsuddannelse til en merkantil uddannelse, 1998

Fra:	Gnsnitt. ventetid (i mdr)	Median vente tid (i mdr)
Gymnasiet, matematikere	26,2	26
Gymnasiet, sproglige	34,8	26
Hf	36,1	27
Studenterkursus	12,3	2
Hhx, flerårig	19,7	15
hhx, 1-årig	9,3	3
Htx	22,3	15
Handelsuddannelser	39,0	27
Kontoruddannelser	36,0	29

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

4.2.4 Gennemførelsesprocenter

Der har været kraftige udsving i gennemførelsesprocenterne for de merkantile uddannelser gennem de sidste 20 år. Gennemførelsesprocenten lå i 1998 på 76,9%. De gennemsnitlige fuldførelsestider har i perioden fra 1980 til 1998 været svagt stigende.

Tabel 4.13
Gennemførelsesprocenter for de merkantile uddannelser

	1980	1985	1990	1995	1998
Kvinder	.	88,2	91,2	76,9	80
Mænd	.	69,1	89,7	78,4	73,8
Mænd og kvinder	95	73,7	90,4	77,9	76,9

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tabel 4.14
Gennemsnitlige fuldførelsestider for de merkantile uddannelser

	1980	1985	1990	1995	1998
Kvinder	.	21,5	22,9	22,9	24,7
Mænd	.	21,7	22,9	24,2	24,7
Mænd og kvinder	22,0	21,7	22,9	23,8	24,7

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

4.2.5 Afgangsmønster

Størstedelen af de studerende fuldfører inden for de tre første år (94,3%). Stort set alle, der afbryder, gør det inden for de to første år (94,3%).

Tabel 4.15

Fuldførelses- og afbrudstidspunkter for de studerende ved de merkantile uddannelser, 1998

År	Antal fuldførte	Antal afbrudte	Fuldførte i %	Afbrudte i %
1	81	344	5,8	67,2
2	1.009	139	71,8	27,1
3	235	24	16,7	4,7
4	64	4	4,6	0,8
5+	17	1	1,2	0,2
Total	1.406	512	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Ca. 2/3 af de personer, der fuldfører en merkantil uddannelse, går ud på arbejdsmarkedet. En stor gruppe vælger at fortsætte til en mellemlang videregående uddannelse. Over 1/3 af de afbrudte fra de merkantile uddannelser forlader uddannelsessystemet. De, der vælger at skifte til en anden uddannelse, orienterer sig både mod de erhvervsfaglige og de mellemlange videregående uddannelser samt bacheloruddannelserne.

Tabel 4.16

Overgangs-
mønstre for elever, der fuldførte eller afbrød en merkantil uddannelse, 1998

Fra de merkantile udd. til:	Fuldførte i %	Afbrudte i %
Omverden	62,2	38,2
Almengymnasiale uddannelser	0,1	0,5
Erhvervs-gymnasiale uddannelser	0,6	3,4
Skoleforløb mv.	1,4	6,0
Erhvervsfaglige uddannelser	3,7	16,5
KVU	3,6	5,1
MVU	23,9	13,5
Bachelor-, sidefags-, bifagsudd.	3,5	13,7
Grund- og basisuddannelser	0,3	1,4
Kandidatuddannelser	0,7	1,7

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

5. Mellemlange videregående uddannelser

Overordnet om de mellemlange videregående uddannelser (MVU)

På de mellemlange videregående uddannelser ligger gennemførelsesprocenterne for pædagoger, fysio- og ergoterapeuter, journalister og socialrådgivere på mellem 80% og 90%. Folkeskolelærernes gennemførelsesprocenter ligger mellem 75% og 80%, mens diplomingeniørernes er faldet fra ca. 75% til ca. 62%.

Tabel 5.1
Gennemførelsesprocenter for mellemlange videregående uddannelser, beregnet som 5-års gennemsnit og som indekstal i perioden 1980-1998

	1980-84	1985-89	1990-94	1995-98	1980-84	1985-89	1990-94	1995-98
HD	35,9	40,0	33,3	31,9	100	111	93	89
Socialrådgiver	88,8	85,0	86,4	85,9	100	96	97	97
Journalist	92,3	95,0	92,4	94,3	100	103	100	102
Bibliotekar	79,0	65,8	70,3	70,5	100	83	89	89
Ingeniør	76,6	74,0	68,1	62,0	100	97	89	81
Søfart	82,1	79,9	60,3	65,4	100	97	73	80
Bygningskonstruk.	85,5	89,5	84,3	76,5	100	105	99	89
Landbrugsvidensk.	.	.	14,8	84,8
Sygeplejerske	87,8	81,2	77,0	70,2	100	93	88	80
Sygeplejerske vid.udd.	95,1	94,5	97,0	96,6	100	99	102	102
Jordemoder	91,5	52,2	73,1	91,4	100	57	80	100
Fysio- og ergoterapeut	92,4	86,1	89,3	88,2	100	93	97	95
Øvrige sundhedsudd.	48,1	78,8	61,8	80,1	100	164	128	167
Folkeskolelærer	78,5	76,2	82,3	80,8	100	97	105	103
Pædagog	85,4	79,4	86,2	82,9	100	93	101	97
Øvrige lærerudd.	76,4	87,1	89,1	76,5	100	114	117	100
Militære udd.	85,6	91,3	95,1	90,1	100	107	111	105
Videreuddan.	.	.	34,1	94,9

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

5.1 Folkeskolelæreruddannelsen

5.1.1 Tilgang til uddannelsen

Efter et fald fra 1980 til 1985 er tilgangen til folkeskolelæreruddannelsen vokset støt. I 1998 startede over 4.000 nye studerende hvoraf ca. 1/3 var over 24 år.

Tabel 5.2

Aldersfordelt tilgang til folkeskolelæreruddannelsen

	1980	1985	1990	1995	1998
15-19	126	101	14	55	68
20-24	1.930	939	1.154	2.365	2.695
25-29	457	208	385	751	714
30-34	197	88	104	321	365
35-39	95	32	59	177	183
40-44	27	26	26	68	112
45-49	9	8	11	23	54
50-54	2	3	3	2	12
55-59	.	3	.	.	2
Total	2.843	1.408	1.756	3.762	4.205

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

5.1.2 Tilgangsmønster

Størstedelen af de personer, som bliver optaget på folkeskolelæreruddannelsen, har udelukkende en ungdomsuddannelse bag sig. Bemærkelsesværdigt er det dog, at ca. 22% af de optagne enten har afbrudt eller fuldført en mellemlang eller lang videregående uddannelse. 12% af de optagne i 1998 havde enten afbrudt eller fuldført en erhvervsfaglig uddannelse.

Tabel 5.3

Tilgang til folkeskolelæreruddannelsen, 1998

Fra:	Antal studerende	Fordeling i %
8.-10. klasse	38	0,9
Ungdomsuddannelser	2.574	61,2
heraf almengym.	2.196	.
heraf erhvervsgym.	360	.
Erhvervsfaglige udd.		12,2
heraf kontorudd.	148	.
KVU		2,7
heraf merkantile udd.	31	.
MVU	708	16,8
heraf sygeplejersker	66	.
heraf bachelor sprog	93	.
heraf bachelor humaniora	80	.
heraf bachelor naturvid.	83	.
Kandidatuddannelser	165	3,9
Omverden	92	2,2
Total	4.206	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

5.1.3 Ventetid

Den gennemsnitlige ventetid mellem en afsluttet ungdomsuddannelse og folkeskolelæreruddannelsen er meget lang. Halvdelen af de optagne med studentereksamen, hf eller htx har to år mellem den adgangsgivende eksamen og optagelsen på læreruddannelsen.

Tabel 5.4

Gennemsnitlig ventetid og medianventetid fra de gymnasiale uddannelser til folkeskolelæreruddannelsen, 1998

Fra:	Gennemsnitlig ventetid (i mdr)	Medianventetid (i mdr)
Gymnasiet, mat.	30,8	21
Gymnasiet, sproglige	31,9	22
Hf	32,7	21
Studenterkursus	38,0	15
Hhx, flerårig	34,6	33
Hhx, 1-årig	19,3	11
Htx	30,3	23

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

5.1.4 Gennemførelsesprocenter

Den samlede gennemførelsesprocent på læreruddannelsen har siden 1980 været svagt faldende. Kvindernes gennemførelsesprocent ligger noget højere end mændenes.

Tabel 5.5
Gennemførelses-
procenter for fol-
keskolelærer-
uddannelsen

	1980	1985	1990	1995
Kvinder	86,3	75,8	83,6	85,1
Mænd	81,1	69,0	78,8	77,8
Mænd og kvinder	83,9	73,1	82,0	82,7

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tabel 5.6
Gennemsnitlig
gennemførelses-
procent for folkeskole-
læreruddannelsen

	1980	1985	1990	1995	1998
Kvinder	48,3	47,9	49,0	48,9	50,0
Mænd	47,8	47,9	49,4	49,6	50,0
Mænd og kvinder	48,1	47,9	49,1	49,1	50,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

5.1.5 Afgang

Ca. 2/3 af de studerende fuldfører deres uddannelse på normeret tid, dvs. på fire år. Ca. 2/3 af de studerende, der afbryder studiet, gør det inden for de to første år.

Tabel 5.7
Fuldførelses- og
afbrudstidspunkter
for de studerende
ved læreruddan-
nelsen, 1998

År	Antal fuldførte	Antal afbrudte	Fuldførte i %	Afbrudte i %
1	.	348	.	41,3
2	.	234	.	27,8
3	.	100	.	11,9
4 ≥	1.516	65	63,1	7,7
5	713	41	29,9	4,9
6	126	34	5,3	4,0
7+	31	20	1,3	2,4
Total	2.386	842	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

5.1.6 Overgangsmønster

Lidt mindre end 2/3 af dem, der afbryder læreruddannelsen, fortsætter i uddannelsessystemet. 1/3 af de studerende, der afbryder, påbegynder en mellemlang videregående uddannelse, mens ca. 15% går i gang med en bacheloruddannelse. Ca. 13% af de studerende, der har fuldført en folkeskolelæreruddannelse, fortsætter i uddannelsessystemet. Størstedelen af disse fortsætter på en kandidatuddannelse.

Tabel 5.8
Overgangs-
mønstre for stude-
rende, der fuldfør-
te eller afbrød en
folkeskolelærer-
uddannelse, 1998

Fra læreruddannelsen til:	Fuldførte i %	Afbrudte i %
Omverden	87,3	30,5
Erhvervsgymnasiale uddannelser	0,1	4,1
Skoleforløb mv.	0,2	5,1
Erhvervsfaglige uddannelser	0,2	4,3
KVU	0,3	8,3
MVU	0,5	29,6
Bachelor	1,4	14,9
Grund- og basisuddannelser	2,6	0,8
Kandidatuddannelser	7,4	2,4

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

5.2 Pædagoguddannelsen

5.2.1 Tilgang til uddannelsen

Antallet af tilkomne studerende ved pædagoguddannelsen er næsten fordoblet siden 1980. Den største stigning er sket blandt de studerende over 24 år.

Tabel 5.9
Aldersfordelt til-
gang til pædagog-
uddannelsen

	1980	1985	1990	1995	1998
15-19	254	179	4	9	14
20-24	1.926	1.534	1.040	2.038	2.478
25-29	538	660	847	1.366	1.430
30-34	218	333	503	867	916
35-39	150	185	327	584	623
40-44	42	98	193	328	362
45-49	19	36	78	123	177
50-54	4	9	19	14	48
55-59	1	1	2	1	5
60-64	2
Total	3.152	3.035	3.013	5.330	6.055

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

5.2.2 Tilgangsmønstre

De optagne på pædagoguddannelsen har meget forskellig baggrund. Næsten 40% har en ungdomsuddannelse, mens lidt mere end 1/4 har en erhvervsfaglig uddannelse som baggrund.

Tabel 5.10

Tilgang til pædagoguddannelsen, 1998

	Antal studerende	Fordeling i %
8.-10. klasse	357	5,9
Ungdomsuddannelser	2.404	39,7
Heraf almengym.	2.001	.
Heraf erhvervs. gym.	399	.
Skoleforløb	551	9,1
Erhvervsfaglige udd.	1.599	26,4
KVU	127	2,1
MVU	533	8,7
Bachelor	135	2,2
Kandidat	73	1,2
Voksen - og efteruddannelse	54	0,9
Omverden	363	6,0
Total	6.055	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

5.2.3 Ventetid

Den gennemsnitlige ventetid fra ungdomsuddannelse og optagelse på pædagoguddannelsen er mellem 35 og 40 måneder.

Tabel 5.11

Gennemsnitlig ventetid og medianventetid fra de gymnasiale uddannelser til pædagoguddannelsen, 1998

Fra:	Gennemsnitlig ventetid (i mdr)	Median - ventetid (i mdr)
Gymnasiet, mat.	40,6	33
Gymnasiet, sproglige	40,9	30
Hf	38,3	29
Studenterkursus	41,3	24
Hhx, flerårig	47,7	34
Hhx, 1-årig	37,7	21
Hhx	35,4	21

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

5.2.4 Gennemførelsesprocenter

Gennemførelsesprocenterne har svinget en del i løbet af de sidste 20 år, men i 1998 er den meget høj, nemlig ca. 90%.

Tabel 5.12

Gennemførelsesprocenter for pædagoguddannelsen

	1980	1985	1990	1995	1998
Mænd	79,5	71,6	73,2	63,4	85,2
Kvinder	87,7	81,6	84,7	78,0	90,4
Mænd og kvinder	86,2	79,7	82,7	71,2	89,3

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tabel 5.13
Gennemsnitlig
fuldførelsestid på
pædagoguddan-
nelsen

	1980	1985	1990	1995	1998
Mænd	33,9	34,2	34,0	44,1	41,0
Kvinder	34,1	34,4	34,4	50,9	41,6
Mænd og kvinder	34,1	34,4	34,3	49,8	41,5

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Note: I 1995 blev pædagoguddannelsen forlænget med 6 måneder, hvilket forklarer den høje stigning i fuldførelsestiden for dette år.

5.2.5 Afgang

De fleste pædagogstuderende bliver færdige på normeret studietid, og de får arbejde efter studietiden. De studerende, der afbryder uddannelsen, gør det typisk i begyndelsen af forløbet. Hele 60% af de pædagogstuderende der afbryder, forlader uddannelsessystemet. Hver sjette pædagogstuderende, der afbryder uddannelsen, går i gang med en mellemlang videregående uddannelse, mens de erhvervsfaglige uddannelser tiltrækker 10%.

Tabel 5.14
Fuldførelses- og
afbrudstidspunkter
for de studerende
ved pædagogud-
dannelsen, 1998

År	Antal fuldførte	Antal afbrudte	Fuldførte i %	Afbrudte i %
1	.	315	.	51,5
2	.	165	.	27,0
3 ≥	474	69	10,6	11,3
4	3.617	41	81,0	6,7
5	339	18	7,6	2,9
6	36	3	0,8	0,5
7+	2	1	0,0	0,2
Total	4.468	612	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tabel 5.15
Overgangsmøn-
ster for fuldførte
og afbrudte stude-
rende ved pæda-
goguddannelsen,
1998

Fra pædagogudd. til:	Fuldførte i %	Afbrudte i %
Omverden	96,6	60
Almengymnasiale uddannelser	0,0	0,6
Erhvervs gymnasiale uddannelser	0,0	1,7
Skoleforløb mv.	0,3	3,4
Erhvervsfaglige uddannelser	0,0	10,7
KVU	0,2	2,3
MVU	0,6	16,9
Bacheloruddannelser	0,6	0,2
Grund- og basisuddannelser	0,7	0,7
Kandidatuddannelser	1,0	3,5

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

5.3 Sygeplejerskeuddannelsen

5.3.1 Tilgang til uddannelsen

Tilgangen til sygeplejerskeuddannelsen har været stabilt stigende i perioden, og i 1998 startede ca. 3.000 på studiet.

Tabel 5.16

Aldersfordelt tilgang til sygeplejerskeuddannelsen

Alder	1980	1985	1990	1995	1998
15-19	33	3	9	56	63
20-24	1.590	1.873	2.047	2.054	2.191
25-29	233	310	442	351	419
30-34	59	67	144	181	163
35-39	17	35	70	90	96
40-44	1	3	28	36	39
45-49	1	.	3	3	22
50-54	.	.	1	2	4
Total	1.934	2.291	2.744	2.773	2.997

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

5.3.2 Tilgangstavl

Ca. 2/3 af de optagne på sygeplejerskeuddannelsen har en ungdomsuddannelse bag sig. Hver femte har været optaget på en erhvervsfaglig uddannelse eller en mellemlang videregående uddannelse inden sygeplejerskeuddannelsen.

Tabel 5.17

Tilgang til sygeplejerskeuddannelsen, 1998

	Antal studerende	Fordeling i %
8.-10. klasse	20	0,7
Ungdomsuddannelser	1.966	65,6
heraf almengym.	1.746	.
heraf erhvervs gym.	220	.
Skoleforløb	71	2,4
Erhvervsfaglige udd.	369	12,3
KVU	53	1,8
MVU	225	7,5
Bachelor uddannelser	110	3,7
Kandidatuddannelser	42	1,4
Voksen - og efteruddannelse	22	0,7
Omverden	232	7,7
Total	2.997	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

5.3.3 Ventetid

Ventetiden mellem en ungdomsuddannelse og optagelsen på sygeplejerskeuddannelsen er i gennemsnit ca. to år. Dette er stort set konstant for alle ungdomsuddannelser.

Tabel 5.18

Gennemsnitlig ventetid og medianventetid fra ungdomsuddannelser til sygeplejerskeuddannelsen, 1998

Fra:	Gennemsnitlig ventetid (i mdr)	Median -ventetid (i mdr)
Gymnasiet, mat.	21,5	17
Gymnasiet, sproglige	24,6	20
Hf	23,4	18
Studerterkursus	22,8	13
Hhx, flerårig	30,2	24
Hhx, 1-årig	15,4	8
Htx	25,8	22

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

5.3.4 Gennemførelsesprocenter

Gennemførelsesprocenten er faldet stødt og kraftigt fra 1980 til 1998. I 1980 gennemførte ca. 85% uddannelsen, mens det i 1998 kun var ca. 60%, der fuldførte. Det er især de mandlige studerende, hvis gennemførelsesprocent er faldet.

Tabel 5.19

Gennemførelsesprocenter for sygeplejerskestuderende

	1980	1985	1990	1995	1997
Kvinder	85,2	87,1	76,6	74,3	73,8
Mænd	88,5	70,2	57,4	52,4	60,5
Mænd og kvinder	85,4	86,1	75,8	73,1	73,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Note: Bemærk at det sidste sæt fuldførelsesprocenter er for 1997.

Tabel 5.20

Gennemsnitlige fuldførelsestider i måneder for sygeplejerskestuderende

	1980	1985	1990	1995	1998
Kvinder	41,1	43,0	42,9	46,3	47,6
Mænd	40,9	43,0	40,4	47,3	48,7
Mænd og kvinder	41,1	43,0	42,8	46,4	47,6

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

5.3.5 Afgangsmønster

Ca. tre ud af dem, der gennemfører, færdiggør sygeplejerskeuddannelsen på normeret tid, og ca. 80% af dem, der afbryder uddannelsen, gør det inden for de første to år.

Over 1/4 af dem, der afbryder uddannelsen, går i gang med en anden mellemlang videregående uddannelse. En stor del bliver optaget på pædagoguddannelsen.

Næsten 20% af dem, der afbryder uddannelsen, går i gang med en erhvervsfaglig uddannelse. Inden for dette område er det specielt social- og sundhedsuddannelserne, som bl.a. tiltrækker sygeplejerskestuderende, der afbryder uddannelsen.

Tabel 5.21

Fuldførelses- og afbrudstidspunkter for sygeplejerskestuderende, 1997

År	Antal fuldførte	Antal afbrudte	Fuldførte i %	Afbrudte i %
1	.	347	.	46,5
2	.	250	.	33,5
3	.	95	.	12,7
4 ≥	1366	33	77,2	4,4
5	341	15	19,3	2,0
6	52	7	2,9	0,9
7+	10	0	0,6	0,0
Total	1.769	747	100,0	100,0

Bemærk at tabellen viser tal for 1997.

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tabel 5.22

Overgangs- mønster for sygeplejerskestuderende, der enten fuldførte eller afbrød deres studium, 1998

Fra sygeplejerske udd. til:	Fuldførte i %	Afbrudte i %
Omverden	92,8	27,7
Almengymnasiale uddannelser	0,0	0,1
Erhvervsgymnasiale uddannelser	0,0	3,5
Skoleforløb mv.	0,1	7,2
Erhvervsfaglige uddannelser (herunder SOSU)	0,4	18,3
KVU	0,5	6,1
MVU	2,9	27,4
Bachelor	1,4	7,2
Grund- og basisuddannelser	0,2	0,0
Kandidatuddannelser	1,7	2,5

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

6. De lange videregående uddannelser

6.1 Indledning

Der er i det følgende udvalgt ni uddannelser, nemlig de almene sproguddannelser, uddannelserne i erhvervsprog, psykologi, teologi, humaniora, økonomi, HA/Cand.merc., jura og lægeuddannelsen.

Uddannelserne undersøges med det formål at besvare spørgsmålene:

- Hvor kommer de studerende fra?
- Hvilken alder har de ved studiestart?
- Hvor mange fuldfører?
- Hvornår enten fuldføres eller afbrydes uddannelsen?
- Hvad vælger personer, der afbryder en lang videregående uddannelse at foretage sig efterfølgende?

6.2 Resumé

Fuldførelse

Studieadfærden på de lange videregående uddannelser er kendetegnet ved, at fuldførelsesprocenten på kandidatdelen generelt ligger over 70%, mens kun omkring halvdelen af de studerende på bacheloruddannelserne fuldfører.

Forklaringen på dette er, at bestemte grupper blandt specielt de humanistiske og naturvidenskabelige fag trækker gennemsnittet ned.

Gennemførelsesprocenterne på bachelordelen er generelt faldende, mens gennemførelsesprocenterne på kandidatdelen er stigende.

Studieskift

En væsentlig del af frafaldet skyldes studieskiftere. Andelen af studerende, der helt forlader uddannelsessystemet, udgør under 10%.

Tilgangs- og afgangstabellerne viser, at studieskifterne ofte bevæger sig inden for det samme fagområde. Eksempelvis er der en stor indbyrdes trafik af studieskiftere de humanistiske fag imellem.

Visse mellemlange videregående uddannelser, specielt folkeskolelæreruddannelsen, vælges dog også blandt studerende der har afbrudt en humanistisk universitetsuddannelse.

Andelen, der forlader uddannelsessystemet

Den procentdel af de ophørte studerende, der går helt ud af uddannelsessystemet (og som altså ikke er studieskiftere), udgør mellem 15% og 35% for de udvalgte uddannelser. Der er en tendens til, at de fag, der har en høj fuldførelsesprocent, som f.eks. psykologi, medicin og jura, har en større procentdel af studerende som afbryder, der ikke påbegynder et nyt studium, end de uddannelser, der har en lavere fuldførelsesprocent.

Fuldførelsestid

Den gennemsnitlige fuldførelsestid varierer meget uddannelserne imellem, både på bachelor- og kandidatdelen. Men der tegner sig et tydeligt billede af, at den normerede studietid gennemsnitligt overskrides med op til flere år. På trods af de høje gennemsnitlige gennemførelsestider fuldføres bacheloruddannelserne hyppigst ved udgangen af uddannelsens tredje år. Undtagelser er her jura- og økonomistudiet.

På jura- og økonomistudiet er det hyppigst forekommende tidspunkt for fuldførelse af bachelordelen uddannelsens fjerde år.

HA- og erhvervsproguddannelserne har de laveste fuldførelsestider på bachelordelen, men adskiller sig til gengæld fra de andre uddannelser ved, at studietiden på kandidatdelen strækker sig over flere måneder end bachelordelen.

Ca. 40-50% af frafaldet sker i løbet af uddannelsernes første år.

Udviklingen er gået mod en forlængelse af studietiden på bachelordelen. Dette modsvares af en forkortelse af studietiden på kandidatdelen. Det forekommer sandsynligt, at chancen for at fuldføre bliver større, jo længere den studerende kommer i sit uddannelsesforløb.

Analyseproblemer

På grund af bachelorstrukturens indførelse i 1993 er fuldførelsesprocenter og gennemsnitlig fuldførelsestid i årene umiddelbart efter denne omlægning præget af stor usikkerhed. Den faktiske opdeling på henholdsvis bachelor- og kandidatuddannelser er først

for alvor slået igennem fra 1995, og derfor vil dette år udgøre startåret, når der i kapitlet præsenteres tabeller for fuldførelsesprocenter og gennemsnitlig fuldførelsestid.

Teologiuddannelsen og lægeuddannelsen er eksempler på udelte kandidatuddannelser, der derfor ikke er påvirkede af reformen, og hvis udvikling uden problemer kan følges over længere tid.

6.3 De almene sproguddannelser

6.3.1 Bachelorstuderende

Tilgang til uddannelserne

Antallet af optagne studerende ved sproguddannelserne er i perioden 1993 til 1996 steget fra ca. 1.000 og 1.500, hvorefter tilgangen igen er faldet. Den aldersmæssige sammensætning har ikke forandret sig nævneværdigt.

Tabel 6.1

Aldersfordelt tilgang til de almene sproguddannelser

Alder	1993	1994	1995	1996	1997	1998
15-19	64	73	57	63	69	58
20-24	658	857	1.111	1.098	1.049	910
25-29	137	172	175	195	203	173
30-34	48	49	60	85	76	62
35-39	23	33	30	32	45	27
40-44	15	26	17	25	23	24
45-49	14	9	24	12	18	13
50-54	7	18	17	17	12	12
55-59	4	4	5	4	4	6
60-64	0	1	7	5	8	2
65-69	2	2	3	2	2	0
70-74	0	0	1	2	2	1
75-79	0	0	0	0	1	0
Total	972	1.244	1.507	1.540	1.512	1.288

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tilgangsmønster

En stor del af de optagne kommer direkte fra ungdomsuddannelserne, heraf størstedelen fra sprogligt gymnasium. Men 13,3% af de optagne har før været indskrevet ved en bacheloruddannelse, hyppigst inden for det humanistiske fagområde.

Når der i denne og efterfølgende tabeller forekommer en lille procentdel af studerende ved lange videregående uddannelser, som udelukkende har baggrund i en 8.-10. klassesuddannelse, skyldes det, at kompetencegivende forløb som f.eks. den frie ungdomsuddannelse og enkeltfags-hf ikke kan medtages i det integrerede elevregister, som dataene er hentet fra. Endvidere kan uddannelser opnået i udlandet tænkes at influere på denne gruppe.

Tabel 6.2
Tilgang til de al-
mene sprogud-
dannelser, 1998

	Antal studerende	Fordeling i %
9.-10. kl.	7	0,5
Ungdomsuddannelser	823	63,8
heraf sprogligt gymnasium	501	.
Erhvervsfaglige udd.	53	4,1
KVU	28	2,2
MVU	60	4,7
heraf sygeplejerske	15	.
heraf folkeskolelærer	26	.
Bacheloruddannelser	171	13,3
heraferhvervsprog	73	.
heraf humaniora	38	.
Kandidatuddannelser	67	5,2
Omverden	80	6,2
Total	1.289	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Gennemførelsesprocenter

Gennemførelsesprocenten var i 1998 46,1%, hvilket er lavere end gennemsnittet for bacheloruddannelserne.

I en evaluering af de romanske sproguddannelser foretaget af Evalueringscenteret (nu Danmarks Evalueringsinstitut) i 1996, peges der på, at en mulig årsag til det store frafald kan være, at de studerende på uddannelserne udgør en heterogen gruppe. Dette gør det svært at skabe en ens studiestart for alle studerende.

Tabel 6.3
Gennemførelses-
procenter for ba-
chelorstuderende
ved de almene
sproguddannelser

	1995	1996	1997	1998
Mænd	57,4	54,3	43,3	43,5
Kvinder	64,4	57,7	52,7	47,6
Mænd og kvinder	65,1	56,8	49,5	46,1

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Den gennemsnitlige fuldførelsestid på bachelordelen er i perioden 1995 til 1998 steget fra 43,2 til 51,9 måneder. En af årsagerne til den forlængede studietid på de almene sproguddannelser kan ifølge evalueringen være den hyppige rejseaktivitet blandt de studerende.

Tabel 6.4

Gennemsnitlig fuldførelsestid i måneder for bachelorstuderende ved de almene sproguddannelser

		1996	1997	1998
Mænd	42,1	48,8	52,8	59,2
Kvinder	40,1	44,1	52,6	49,5
Mænd og Kvinder	43,2	45,2	52,7	51,9

Kilde: Danmarks statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Afgangsmønster

49,3% fuldfører bacheloruddannelsen inden for tre år, mens en tilsvarende del fuldfører på enten fire eller fem år. 40% af frafaldet sker inden for det første år af uddannelsen.

Tabel 6.5

Fuldførelses- og afbrudstidspunkter for bachelorstuderende ved de almene sproguddannelser, 1998

År			Antal afbrudte	Afbrudte i %
1			396	40,0
2			204	20,6
3 ≥	162		140	14,1
4	66	20,1	135	13,6
5	78	23,7	94	9,5
6	10	3,0	17	1,7
7+	13	4,0	4	0,4
Total	329	100,0	990	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

15,4% af dem, der afbryder et alment sprogstudium, påbegynder ikke en ny uddannelse. Sammenlignet med andre lange videregående uddannelser er det ikke en stor del. Den største del af de opførte påbegynder en anden bacheloruddannelse eller en mellem-lang videregående uddannelse, ofte inden for det humanistiske fagområde.

Tabel 6.6

Overgangsmønstre for bachelorstuderende ved de almene sproguddannelser som afbryder, 1998

Fra bachelor sprogudd. til:	I %
Omverden	15,4
Hf og erhvervs-gymnasiale udd.	2,9
Erhvervsfaglige udd. m.m	8,4
KVU	5,6
MVU	26,4
heraf folkeskolelærer	13,5
Bacheloruddannelser	33
heraf humaniora	14,4
Grunduddannelser	1,3
Kandidatuddannelser	8,4

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

6.3.2 Kandidatstuderende

Der er tale om en markant stigning i gennemførelsesprocenten for de kandidatstuderende. I 1998 var den samlede gennemførelsesprocent på 67,4%.

Tabel 6.7

Gennemførelsesprocenter for kandidatstuderende ved de almene sproguddannelser

	1995	1996	1997	1998
Mænd	35,2	50,5	60,6	54,2
Kvinder	45,2	50,7	58,8	71,8
Mænd og kvinder	42,9	50,6	59,5	67,4

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Den gennemsnitlige fuldførelsestid lå i 1998 på 48,9 måneder for de studerende på kandidatdelen.

Tabel 6.8

Gennemsnitlig fuldførelsestid i måneder for kandidatstuderende ved de almene sproguddannelser

	1995	1996	1997	1998
Mænd	45,4	49,7	45,9	48,5
Kvinder	51,2	55,2	42,3	48,8
Mænd og kvinder	50,2	54,9	43,2	48,9

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

6.4 Erhvervsproguddannelser

6.4.1 Bachelorstuderende

Tilgang til uddannelserne

Tilgangen til de erhvervsproglige bacheloruddannelser har været relativ stabil i perioden 1993 til 1998, og den største andel af de optagne er mellem 20 og 24 år.

Tabel 6.9

Aldersfordelt tilgang til erhvervs-
sproguddannelserne

Alder	1993	1994	1995	1996	1997	1998
15-19	132	108	84	84	78	75
20-24	1.219	932	925	948	999	919
25-29	233	198	165	167	197	155
30-34	104	91	97	75	106	121
35-39	72	58	60	24	49	59
40-44	45	39	31	28	52	39
45-49	47	36	38	18	25	26
50-54	21	20	17	12	26	23
55-59	12	6	4	1	10	8
60-64	2	2	3	0	2	2
65-69	0	0	1	0	0	1
70-74	0	1	0	0	1	1
Total	1.887	1.491	1.425	1.357	1.545	1.429

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tilgangsmønstre

58,4% af de erhvervsproglige studerende kommer direkte fra en ungdomsuddannelse, heraf ca. halvdelen fra det sproglige gymnasium. De studerende, der har enten en erhvervsfaglig, en kort videregående eller en bacheloruddannelse bag sig, fordeler sig i tre næsten lige store grupper.

Tabel 6.10

Tilgang til de erhvervsproglige uddannelser, 1998

	Antal studerende	Fordeling i %
9.-10. kl.	5	0,3
Ungdomsuddannelser	835	58,4
heraf sprogligt gymnasium	417	.
heraf hhx, flerårig	206	.
Erhvervsfaglige uddannelser	152	10,7
heraf kontoruddannelser	91	.
KVU	144	10,1
heraferhvervsprog	116	.
MVU	34	2,4
Bacheloruddannelser	157	11,0
heraferhvervsprog	107	.
Kandidatuddannelser	51	3,6
heraferhvervsprog	21	.
Omverden	51	3,6
Total	1.429	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Gennemførelsesprocenter

I Evalueringscenterets undersøgelse af de erhvervsproglige bacheloruddannelserne peges der som i undersøgelsen af de romanske sproguddannelser på, at de studerende udgør en meget sammensat gruppe. En del af de studerende er ikke kvalificerede nok til at følge undervisningen, mens en anden del ikke udfordres nok. Problemerne med at møde de studerendes faglige niveau kan derfor være en årsag til en gennemførelsesprocent på kun 43,7% i 1998.

Nogen entydig årsagsforklaring kan dog ikke gives. Nogle studerende begrundede det store frafald med skuffelse over, hvor erhvervsrettet uddannelsen var, mens andre pegede på, at uddannelsen var præget af mangel på sammenhæng.

De kvindelige studerende har i perioden haft en højere gennemførelsesprocent end de mandlige.

Tabel 6.11
Gennemførelsesprocenter for bachelorstuderende ved de erhvervsproglige uddannelser

	1995	1996	1997	1998
Mænd	49,7	48,9	29,1	38,8
Kvinder	59,7	53,4	47,6	44,9
Mænd og kvinder	58,1	52,8	45,0	43,7

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

De erhvervsproglige bachelorstuderende havde i 1998 en samlet fuldførelsestid på 40,1 måneder, hvilket er lavt sammenlignet med de øvrige uddannelser i dette kapitel. De mandlige studerende har siden 1995 i gennemsnit brugt længere tid end de kvindelige på at færdiggøre deres bachelordel.

Tabel 6.12
Gennemsnitlig fuldførelsestid i måneder for bachelorstuderende ved de erhvervsproglige uddannelser

	1995	1996	1997	1998
Mænd	31,9	36,9	44,5	47,0
Kvinder	31,5	36,7	38,0	39,0
Mænd og kvinder	31,6	37,1	38,9	40,1

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Afgangsmønster

62,8% af de studerende, der fuldfører, gør uddannelsen færdig inden for tre år, mens 26,1% fuldfører i løbet af det fjerde år.

Af dem, der afbryder uddannelserne, gør 51,8% det på uddannelsernes første år.

Tabel 6.13

Fuldførelses- og afbrudstidspunkter for bachelorstuderende ved de erhvervsproglige uddannelser, 1998

År	Antal fuldførte	Fuldførte i %	Antal afbrudte	Afbrudte i %
1	.	.	437	51,8
2	.	.	185	21,9
3 ≥	368	62,8	100	11,8
4	153	26,1	64	7,6
5	45	7,7	40	4,7
6	14	2,4	16	1,9
7+	6	1,0	2	0,2
Total	586	100,0	844	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

De erhvervsproglige bachelorstuderende er kendetegnede ved både en lav fuldførelsesprocent (43,7% i 1998) og samtidig en relativt høj andel af personer, der afbryder studiet, og som ikke går i gang med en anden uddannelse. 37,2% af de studerende, der afbryder uddannelsen, går således ikke videre til en anden uddannelse.

Tabel 6.14

Overgangsmønstre for bachelorstuderende ved erhvervsproglige uddannelser, som afbryder, 1998

Fra bachelor, erhvervsprog til:	I %
Omverden	37,2
Erhvervsgymnasiale uddannelser	2,7
Erhvervsfaglige uddannelser	13,6
KVU	9,3
MVU	15,8
Bacheloruddannelser	18,2
heraf bachelor, almene sprog	7,1
Kandidatuddannelser	3,3

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

6.4.2 Kandidatstuderende

Gennemførelsesprocenten er i perioden vokset fra 47% i 1995 til 63,8% i 1998. De mandlige studerende har generelt (ligesom på bachelordelen) en lavere gennemførelsesprocent end kvinderne.

Tabel 6.15

Gennemførelsesprocenter for kandidatstuderende ved de erhvervsproglige uddannelser

	1995	1996	1997	1998
Mænd	41,6	49,8		
Kvinder	45,3	56,2	63,3	66,5
Mænd og kvinder	47,0	54,9	60,5	63,8

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Note: Når de mandlige studerende ikke er opgjort i 1997 og 1998, skyldes det, at de udgør en så lille del af de samlede studerende, at det er problematisk at beregne en gennemsnitlig fuldførelse.

Kandidatstuderende ved de erhvervsproglige uddannelser overskrider kraftigt de normerede 2 år. Således var den gennemsnitlige fuldførelsestid i 1998 på 51,5 måneder, hvilket dog er et fald sammenholdt med de forudgående år.

Tabel 6.16

Gennemsnitlig fuldførelsestid i måneder for kandidatstuderende ved de erhvervsproglige uddannelser

	1995	1996	1997	1998
Mænd	54,7	51,8		
Kvinder	55,6	50,0	53,2	50,8
Mænd og kvinder	58,0	50,6	53,9	51,5

Kilde: Danmarks statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Note: Når de mandlige studerende ikke er opgjort i 1997 og 1998 skyldes det, at de udgør en så lille del af de samlede studerende, at det er problematisk at beregne en gennemsnitlig fuldførelsestid.

6.5 Psykologiuddannelsen

6.5.1 Bachelorstuderende

Tilgang til uddannelsen

Tilgangen til psykologiuddannelsen er vokset med ca. 100 optagne studerende fra 1993 til 1998. Lidt over halvdelen af de optagne studerende er mellem 20 og 24 år.

Tabel 6.17

Aldersfordelt tilgang til psykologuddannelsen

Alder	1993	1994	1995	1996	1997	1998
15-19	9	16	18	7	5	9
20-24	124	154	198	176	161	205
25-29	59	64	87	82	84	69
30-34	27	25	33	32	41	37
35-39	18	19	19	28	15	13
40-44	16	16	12	16	4	8
45-49	2	4	9	8	8	4
50-54	0	0	3	7	3	4
55-59	1	0	0	2	0	0
60-64	0	1	0	0	0	1
Total	256	299	379	358	321	350

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tilgangsmønstre

46,4% af de studerende kommer direkte fra en ungdomsuddannelse. 20,2% har forud for deres optagelse på psykologistudiet været indskrevet på en anden bacheloruddannelse.

Tabel 6.18

Tilgang til psykologuddannelsen, 1998

	Antal studerende	Fordeling i %
9.-10. kl.	1	0,3
Ungdomsuddannelser	163	46,4
heraf alment gymnasium	116	.
Erhvervsfaglige uddannelser	16	4,6
KVU	5	1,4
MVU	32	9,1
Bacheloruddannelser	71	20,2
heraf bachelor, humaniora	28	.
Kandidatuddannelser	30	8,5
Omverden	33	9,4
Total	351	100

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Gennemførelsesprocenter

De psykologistuderende har en høj gennemførelsesprocent (77% i 1998). Dette kan relateres til den kendsgerning, at det for mange af de studerendes vedkommende har krævet en ekstra indsats at opnå optagelse på psykologistudiet. Det frafald, der trods alt er, skal i henhold til en spørgeskemaundersøgelse foretaget af Psykologisk Institut, ved Aarhus Universitet, forklares ud fra en kombination af mange forskellige faktorer. Over halvdelen af de ophørte

svarede således, at studieophøret skyldtes et samspil mellem forskellige faktorer i deres liv. Både økonomiske, sociale, familiemæssige og studiemæssige forhold har været blandt deres overvejelser i forbindelse med ophøret. En stor gruppe oplyste, at ophøret skyldtes flere forhold inden for én af disse kategorier.

Tabel 6.19
Gennemførelsesprocenter for bachelorstuderende ved psykoogiuddannelsen

	1995	1996	1997	1998
Mænd	0,0	83,9	79,1	81,8
Kvinder	86,1	84,1	81,7	74,9
Mænd og Kvinder	84,0	84,1	80,8	77,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Sammenholdt med de sproglige og de øvrige humanistiske uddannelser er de psykologistuderende hurtige til at fuldføre deres bachelordel. Fuldførelsestiden har ligget stabilt i perioden og opgøres i 1998 til 43,6 måneder.

Tabel 6.20
Gennemsnitlig fuldførelsestid i måneder for bachelorstuderende ved psykologiuddannelsen

	1995	1996	1997	1998
Mænd		43,4	44,9	44,0
Kvinder	44,9	40,7	45,8	43,4
Mænd og kvinder	45,6	4	45,1	43,6

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Note: Når de mandlige studerendes fuldførelsesprocent og fuldførelsestid for 1995 ikke er medtaget her, skyldes det, at gruppen af mandlige studerende dette år er for lille til at opgøres isoleret.

Afgangsmønster

57% af de studerende, der fuldfører, gør det inden for 3 år, mens 26% færdiggør bachelordelen på det 4.år. 41,2% af frafaldet sker i løbet af det første år og 27,9% i løbet af det andet år.

Tabel 6.21
Fuldførelses- og afbrudstidspunkter for bachelorstuderende ved psykologiuddannelsen, 1998

År	Antal fuldførte	Fuldførte i %	Antal afbrudte	Afbrudte i %
1	.	.	28	41,2
2	.	.	19	27,9
3 ≥	141	57,3	9	13,2
4	64	26,0	6	8,8
5	29	11,8	5	7,4
6	6	2,4	1	1,5
7+	6	2,4	0	0,0
Total	246	100,0	68	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Hele 33,5% af de personer, der afbryder psykologistudiet, går ikke i gang med en anden uddannelse, 29,8% begynder på en anden bacheloruddannelse, mens 16,8% påbegynder en mellemlang videregående uddannelse.

Tabel 6.22
Overgangsmønstre for bachelorstuderende ved psykologiuddannelsen, som afbryder, 1998

Fra bacheloruddannelsen, psykologi til:	l %
Omverden	33,5
Gymnasiale uddannelser	5,1
Erhvervsfaglige uddannelser	5,2
KVU	1,5
MVU	16,8
Bacheloruddannelser	29,8
Kandidatuddannelser	8,3

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

6.5.2 Kandidatstuderende

Psykologistuderende adskiller sig fra studerende ved de øvrige uddannelser, der her redegøres for, ved at de kandidatstuderendes fuldførelsesprocent er lavere end hos de bachelorstuderende.

Tabel 6.23
Gennemførelsesprocenter for de kandidatstuderende ved psykologiuddannelsen

	1995	1996	1997	1998
Mænd	.	76,2	70,5	62,6
Kvinder	76,2	79,5	74,4	67,8
Mænd og kvinder	74,0	78,0	73,6	68,4

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

De psykologistuderende på kandidatdelen havde i 1998 en gennemsnitlig fuldførelsestid på 38,2 måneder, hvilket er lavt sammenlignet med de andre humanistiske uddannelser. Fuldførelsestiden er faldet markant fra 1995 til 1998, men 1995 tallene er tydeligvis påvirket af at bachelorreformen endnu ikke er slået igennem og den lange fuldførelsestid må derfor formodes at dække over en række fulde studieforløb (bachelor+kandidat).

Tabel 6.24
Gennemsnitlig fuldførelsestid i måneder for kandidatstuderende ved psykologiuddannelsen

	1995	1996	1997	1998
Mænd	.	50,4	54,2	35,2
Kvinder	70,5	59,3	50,0	37,3
Mænd og kvinder	70,0	56,5	50,4	38,2

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Note: Når de mandlige studerendes gennemførelsesprocenter og fuldførelsestid for 1995 ikke er medtaget her, skyldes det, at gruppen af mandlige studerende er for lille til at opføre isoleret.

6.6 Teologiuddannelsen

Teologiuddannelsen er i realiteten en udelt uddannelse, og de følgende opgørelser er derfor ikke præget af indførslen af bachelorstrukturen i 1993. Derfor illustreres udviklingen fra 1980 til i dag.

Tilgang til uddannelsen

Tilgangen til teologistudiet er i perioden fra 1980 til 1998 steget fra 201 til 307 optagne studerende. Dog har der været et mindre fald fra 1995 til 1998. Over halvdelen af de optagne er mellem 20 og 24 år.

Tabel 6.25
Aldersfordelt tilgang til teologiuddannelsen

Alder	1980	1985	1990	1995	1998
15-19	17	27	15	18	12
20-24	121	125	138	190	193
25-29	21	24	37	50	45
30-34	18	18	17	22	24
35-39	11	17	10	16	10
40-44	4	8	18	14	10
45-49	7	6	4	12	7
50-54	2	2	1	6	3
55-59	0	2	0	4	3
60-64	0	1	0	0	0
65-69	0	0	0	1	0
Total	201	230	240	333	307

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tilgangsmønstre

64,2% af de optagne kommer direkte fra en ungdomsuddannelse - heraf halvdelen fra sprogligt gymnasium. Derudover har 9,4% før været optaget på en mellemlang videregående uddannelse. 7,5% har været optaget på en bacheloruddannelse og 8,1% på en kandidatuddannelse.

Tabel 6.26

Tilgang til teologi-
uddannelsen,
1998

	Antal studerende	Fordeling i %
9.-10. kl.	4	1,3
Ungdomsuddannelser	197	64,2
heraf sprogligt gymnasium	102	.
Erhvervsfaglige uddannelser	14	4,6
KVU	2	0,7
MVU	29	9,4
Bacheloruddannelser	23	7,5
Kandidatuddannelser	25	8,1
Omverden	13	4,2
Total	307	100

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Gennemførelsesprocenter

Teologistuderende gør sig bemærkede ved at have en fuldførelsesprocent på kun 33%. Som tabellen viser, er den lave fuldførelsesprocent ikke noget nyt fænomen, men der er dog tale om en yderligere nedgang siden 1990.

Evalueringscenteret fremhævede i sin evaluering af teologistudiet, at frafaldet kan forklares bl.a. ved problemerne med at komme igennem den massive sprogundervisning, der finder sted på uddannelsens første år. Derudover er der en del studerende, der søger teologi med det formål at kvalificere sig til deres foretrukne uddannelse.

Tabel 6.27

Gennemførelses-
procenter for stu-
derende ved teo-
logiuddannelsen

	1980	1985	1990	1995	1998
Mænd	34,4	46,5	41,6	37,6	36,8
Kvinder	46,8	27,8	44,1	38,7	30,4
Mænd og kvinder	40,2	36,8	43,1	39,3	33,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

De lange gennemsnitlige studietider (96 måneder i 1998) kan ifølge Evalueringscenteret henføres til, at en gruppe blandt de teologistuderende gentagne gange går om, når de ikke består deres eksaminer. Derudover peges der på, at en del ældre studerende reelt er deltidsstuderende.

Tabel 6.28

Gennemsnitlig gennemførelsestid i måneder for de studerende ved teologiuddannelsen

	1980	1985	1990	1995	1998
Mænd	106,7	102,7	97,1	92,9	93,4
Kvinder	108,6	107,2	102,2	99,5	97,8
Mænd og kvinder	108,1	103,5	100,2	97,4	96,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Afgangsmønster

Flest teologistuderende fuldfører deres studium på uddannelsens ottende eller niende år. 68,7% af frafaldet finder sted i løbet af de første to år.

Tabel 6.29

Fuldførelses- og afgangstidspunkter for teologiuddannelsen, 1998

År	Antal fuldførte	Fuldførte i %	Antal afbrudte	Afbrudte i %
1		.	83	46,4
2		.	40	22,3
3		.	12	6,7
4		.	12	6,7
5		.	6	3,4
6 ≥	10	12,7	5	2,8
7	15	19,0	3	1,7
8	20	25,3	4	2,2
9	20	25,3	6	3,4
10+	14	17,7	8	4,5
Total	79	100,0	179	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Af de studerende, der afbryder deres studium, går 31,2% ikke i gang med en ny uddannelse.

Blandt studieskifterne bliver flest optaget på folkeskolelæreruddannelsen og bacheloruddannelser, specielt inden for det humanistiske fagområde.

Tabel 6.30

Overgangsmønstre for de teologistuderende, som afbryder, 1998

Fra teologiuddannelsen	I %
Omverden	31,2
Erhvervsgymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser	6,7
KVU	2,8
MVU	28,3
heraf folkeskolelærer	15,0
Bacheloruddannelser	26,1
heraf bachelor, humaniora	16,6
Kandidatuddannelser	5,3

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

6.7 De øvrige humanistiske uddannelser

6.7.1 Bachelorstuderende

Tilgang til uddannelserne

Der er sket en stigning fra 1.574 til 2.325 optagne på bachelorniveau på de øvrige humanistiske uddannelser i perioden fra 1993 til 1998.

Tabel 6.31

Aldersfordelt tilgang til de øvrige humanistiske uddannelser

Alder	1993	1994	1995	1996	1997	1998
15-19	108	118	99	89	83	100
20-24	1.080	1.555	1.637	1.620	1.684	1.631
25-29	208	280	281	327	355	338
30-34	64	70	81	109	94	99
35-39	40	40	44	44	56	62
40-44	34	27	44	39	28	36
45-49	22	30	23	27	29	26
50-54	10	11	18	20	22	18
55-59	3	6	8	9	7	8
60-64	3	4	6	7	7	4
65-69	2	3	5	5	4	2
70-74	0	2	0	3	0	0
75-79	0	0	0	1	1	1
Total	1.574	2.146	2.246	2.300	2.370	2.325

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tilgangsmønster

60,6% af de optagne kommer direkte fra en ungdomsuddannelse. Men hele 19% har før deres start på en humanistisk bacheloruddannelse været optaget på en anden bacheloruddannelse, som for en stor dels vedkommende har været en anden humanistisk uddannelse.

Tabel 6.32

Tilgang til de humanistiske bacheloruddannelser, 1998

	Antal studerende	I %
9-10. klasse	22	1,0
Ungdomsuddannelser	1.409	60,6
heraf alm.gym, mat	416	.
heraf alm.gym, sprog	642	.
heraf erhv.gym	52	.
Erhvervsfaglige uddannelser	115	5,0
KVU	31	1,3
MVU	153	6,6
heraf folkeskolelærerudd.	56	.
Bacheloror	441	19,0
herunder bachelor hum.	121	.
herunder bachelor sprog	110	.
herunder grunduddannelse samfund	66	.
Kandidatuddannelser	154	6,6
herunder teologi	35	.
herunder humaniora	32	.
Total	2.325	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Gennemførelsesprocenter

Færre humanistiske bachelorstuderende gennemførte deres uddannelse i 1998 end i 1995. Gennemførelsesprocenten faldt fra 70% til 56,7%.

Ud fra Evalueringscenterets vurderinger tegner der sig et billede af, at studerende, der afbryder deres humanistiske studier, hellere ville noget andet, og at de ikke på forhånd havde været afklarede nok omkring, hvad studiet indebar. Denne antagelse bekræftes af tabel 6.36, der viser, at der er en stor andel af studieskiftere blandt de ophørte studerende.

Tabel 6.33

Gennemførelsesprocenter for bachelorstuderende ved de øvrige humanistiske uddannelser

	1995	1996	1997	1998
Mænd	71,1	63,6	62,0	55,9
Kvinder	69,2	67,8	65,2	57,8
Mænd og kvinder	70,0	66,2	64,0	56,7

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Fra 1995 til 1998 har humanistiske studerende i gennemsnit forlænget deres studietid på bacheloruddannelsen med ca. 13 måneder.

Tabel 6.34

Gennemsnitlig fuldførelsestid i måneder for bachelorstuderende ved de øvrige humanistiske uddannelser

	1995	1996	1997	1998
Mænd	43,5	47,5	55,6	56,1
Kvinder	42,3	46,5	53,1	57,1
Mænd og kvinder	42,9	46,8	54,2	56,3

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Afgangsmønster

Det hyppigst forekommende tidspunkt for fuldførelse er uddannelsens tredje år, men en hel del fuldfører dog først bachelordelen i deres fjerde eller femte studieår. Ca. 1/3 af frafaldet finder sted i løbet af det første studieår, mens næsten 45% af det samlede frafald sker på andet og tredje år.

Tabel 6.35

Fuldførelses- og afbrudstidspunkter for bachelorstuderende ved de øvrige humanistiske uddannelser, 1998

År	Antal fuldførte	Fuldførte i %	Antal afbrudte	Afbrudte i %
1	.	.	394	31,9
2	.	.	237	19,2
3 ≥	250	43,8	299	24,2
4	144	25,3	178	14,4
5	126	22,1	108	8,7
6	27	4,7	14	1,1
7+	23	4,0	5	0,4
Total	570	100,0	1.235	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

17,9% af de ophørte studerende påbegynder ikke et nyt uddannelsesforløb. 24,3% påbegynder en mellemlang videregående uddannelse, hvor folkeskolelæreruddannelsen er den mest populære, mens 36,6% starter på en anden bacheloruddannelse.

Tabel 6.36

Overgangsmønstre for bachelorstuderende ved de øvrige humanistiske uddannelser, som afbryder, 1998

Fra de humanistiske bachelorudd. til:	I %
Omverden	17,9
Erhvervsgymnasiale uddannelser	1,9
Erhvervsfaglige uddannelser m.m.	4,1
KVU	3,1
MVU	24,3
heraf folkeskolelærer	10,5
Bacheloruddannelser	36,6
Grunduddannelser	0,7
Kandidatuddannelser	11,2

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

6.7.2 Kandidatstuderende

Gennemførelsesprocenten for de humanistiske studerende på kandidatuddannelserne er steget kraftigt. Fra 1996 til 1998 er gennemførelsesprocenten steget fra 58,3% til 70,7%.

Tabel 6.37

Gennemførelsesprocenter for kandidatstuderende ved de øvrige humanistiske uddannelser

	1995	1996	1997	1998
Mænd	44,2	54,0	62,3	72,7
Kvinder	45,5	61,6	63,8	69,4
Mænd og kvinder	44,9	58,3	63,2	70,7

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Den gennemsnitlige gennemførelsestid er faldet kraftigt for de humanistiske kandidatstuderende. I perioden 1995 til 1998 er der tale om et fald fra 53,4 til 45,7 måneder.

Tabel 6.38

Gennemsnitlig fuldførelsestid i måneder for kandidatstuderende ved de øvrige humanistiske uddannelser

	1995	1996	1997	1998
Mænd	50,8	54,9	47,1	42,4
Kvinder	54,8	58,9	46,9	48,1
Mænd og kvinder	53,4	56,9	47,1	45,7

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

6.8 Økonomiuddannelsen

6.8.1 Bachelorstuderende

Tilgang til uddannelsen

Antallet af optagne studerende på økonomiuddannelsen har ikke ændret sig meget i den opgjorte periode. Efter en mindre nedgang i midten af 1990'erne var tilgangen i 1998 på 766 studerende.

Hovedparten af de optagne er 20-24 år, og der kan observeres en mindre tilbagegang af studerende under 20 år.

Tabel 6.39

Aldersfordelt tilgang til økonomiuddannelsen

Alder	1993	1994	1995	1996	1997	1998
15-19	130	124	70	91	72	81
20-24	526	557	451	484	545	589
25-29	48	49	56	45	79	65
30-34	17	13	13	18	26	14
35-39	6	8	5	3	10	11
40-44	0	2	2	4	1	5
45-49	0	3	1	0	4	1
50-54	0	2	0	0	0	0
55-59	0	0	1	0	0	0
Total	727	758	599	645	737	766

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tilgangsmønster

67,2% af de optagne studerende kommer direkte fra en ungdomsuddannelse, heraf over halvdelen med matematisk studentereksamen samt en større gruppe med hhx. Derudover har 16,8% baggrund i en anden bacheloruddannelse.

Tabel 6.40

Tilgang til økonomiuddannelsen, 1998

	Antal studerende	Fordeling i %
8.-10. kl.	5	0,6
Ungdomsuddannelser	515	67,2
heraf matematisk gymnasium	315	.
heraf hhx	123	.
Erhvervsfaglige uddannelser	29	3,8
KVU	11	1,4
MVU	21	2,8
Bacheloruddannelser	128	16,8
Kandidatuddannelser	29	3,8
Omverden	27	3,6
Total	766	100

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Gennemførelsesprocenter

Gennemførelsesprocenten for de økonomistuderende på bachelordelen har i perioden 1995 til 1998 været faldende, og i 1998 fuldførte gennemsnitligt 54,4% af de studerende.

Tabel 6.41

Gennemførelsesprocenter for bachelorstuderende ved økonomiuddannelsen

	1996	1997	1998
Mænd	59,6	56,3	52,5
Kvinder	63,1	54,1	60,3
Mænd og kvinder	60,4	55,8	54,4

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Den gennemsnitlige fuldførelsestid har ikke ændret sig nævneværdigt i perioden og udgjorde i 1998 43,2 måneder. Studietidsforlængelsen forklares af Evalueringscenteret som en konsekvens af en høj arbejds- og undervisningsbelastning på de første studieår. Desuden er det blandt de samfundsfaglige studerende, herunder de økonomistuderende, ofte tilfældet, at muligheden for at få interessante studenterjob kan medvirke til en forlængelse af studietiden.

Tabel 6.42

Gennemsnitlig fuldførelsestid i måneder for bachelorstuderende ved økonomiuddannelsen

	1996	1997	1998
Mænd	40,5	42,0	43,2
Kvinder	40,2	41,5	43,9
Mænd og kvinder	40,4	41,9	43,2

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Afgangsmønstre

Det hyppigste tidspunkt for fuldførelse er uddannelsens fjerde år, og kun 30,3% af dem, der gennemfører, afslutter deres bachelordel inden for den normerede tid. Størstedelen af afbrudene sker i løbet af det første år.

Tabel 6.43

Fuldførelses- og afbrudtidspunkter for bachelorstuderende ved økonomiuddannelsen, 1998

År	Antal fuldførte	Fuldførte i %	Antal afbrudte	Afbrudte i %
1	.	.	209	58,2
2	.	.	68	18,9
3 ≥	100	30,3	49	13,6
4	183	55,5	21	5,8
5	30	9,1	10	2,8
6	15	4,5	2	0,6
7+	2	0,6	0	0,0
Total	330	100,0	359	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Det skal bemærkes, at det kun er 11,9% af de studerende, som afbryder økonomistudiets bachelordel, der ikke påbegynder en ny uddannelse. 40,2% af de ophørte økonomistuderende påbegynder

en anden bacheloruddannelse. HA-uddannelsen er den mest populære.

Tabel 6.44
Overgangsmønstre for de bachelorstuderende ved økonomiuddannelsen, som afbryder, 1998

Fra økonomiuddannelsen til:	1 %
Omverden	11,9
Erhvervsgymnasiale og erhvervsfaglige udd.	12,6
KVU	10,7
MVU	13,1
Bacheloruddannelser	40,2
heraf HA	17,2
Kandidatuddannelser	10,9

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

6.8.2 Kandidatstuderende

De økonomistuderende på kandidatdelen har en meget høj gennemførelsesprocent, i 1998 var den på 87,4%.

Tabel 6.45
Gennemførelsesprocenter for kandidatstuderende ved økonomiuddannelsen

	1995	1996	1997	1998
Mænd	61,6	78,1	69,4	86,2
Kvinder	66,6	82,6	65,0	90,1
Mænd og kvinder	63,5	79,5	68,3	87,4

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

I den tilsvarende periode observeres et fald i den gennemsnitlige fuldførelsestid, så de kandidatstuderende i 1998 i gennemsnit fuldførte på 37,3 måneder.

Tabel 6.46
Gennemsnitlig fuldførelsestid i måneder for kandidatstuderende ved økonomiuddannelsen

	1995	1996	1997	1998
Mænd	62,9	49,6	39,7	36,3
Kvinder	60,1	52,2	41,1	38,9
Mænd og kvinder	62,0	50,7	40,5	37,3

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

6.9 HA/Cand.merc-uddannelsen

6.9.1 HA - Bachelorstuderende

Tilgang til uddannelsen

Tilgangen til HA-uddannelsen var i 1998 på 2.557 studerende og har været relativt stabil fra 1993. Gruppen af studerende under 20 år er blevet mindre i løbet af perioden.

Tabel 6.47
Aldersfordelt tilgang til HA-uddannelsen

Alder	1993	1994	1995	1996	1997	1998
15-19	448	331	208	205	169	174
20-24	2.078	1.927	1.970	2.106	2.258	2.063
25-29	200	163	188	247	269	240
30-34	53	41	36	45	70	59
35-39	24	15	20	13	20	12
40-44	11	6	5	8	9	5
45-49	1	1	5	6	4	1
50-54	1	1	2	8	2	2
55-59	0	0	1	2	0	0
60-64	1	0	1	0	0	1
Total	2.817	2.485	2.436	2.640	2.801	2.557

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tilgangsmønstre

63,3% af de optagne på HA-uddannelsen kommer direkte fra en ungdomsuddannelse, heraf ca. 1/3 fra matematisk gymnasium og næsten 1/5 fra hhx. Kun 8,9% har før været optaget på en bacheloruddannelse, og af disse har ca. halvdelen læst økonomi eller HA.

Tabel 6.48
Tilgang til HA-uddannelsen, 1998

	Antal studerende	Fordeling i %
8.-10. kl.	10	0,4
Ungdomsuddannelser	1.618	63,3
heraf matematisk gymnasium	577	.
heraf hhx, flerårig	292	.
Erhvervsfaglige uddannelser m.m.	158	6,2
heraf kontoruddannelser	95	.
KVU	54	2,1
heraf merkantile uddannelser	36	.
MVU	72	2,8
heraf HD	41	.
Bacheloruddannelser	228	8,9
heraf HA	59	.
heraf økonomi	54	.
Grunduddannelse i samfundsfag	152	5,9
Kandidatuddannelser	56	2,2
Omverden	209	8,2
Total	2.557	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Gennemførelsesprocenter

Andelen af studerende, der fuldfører deres HA-uddannelse, er relativt høj sammenlignet med de øvrige uddannelser, der behandles i dette kapitel. Gennemførelsesprocenten var i 1998 62,2%. Evalueringcenterets undersøgelse af HA-uddannelserne peger på, at en af forklaringerne på det frafald, der trods alt er, er den høje eksamensintensitet på studiet.

Tabel 6.49
Gennemførelsesprocenter for bachelorstuderende ved HA-uddannelsen

	1995	1996	1997	1998
Mænd	54,7	58,8	61,0	62,9
Kvinder	56,1	58,8	63,5	61,0
Mænd og kvinder	55,2	58,8	61,9	62,2

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Langt størstedelen af de studerende gennemfører deres bachelordel på normeret tid.

Tabel 6.50
Gennemsnitlig fuldførelsestid i måneder for bachelorstuderende ved HA-uddannelsen

	1995	1996	1997	1998
Mænd	35,1	33,4	34,3	34,1
Kvinder	34,5	33,4	34,1	33,3
Mænd og kvinder	34,9	33,4	34,2	33,8

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Afgangsmønster

82,0% af de studerende fuldfører deres HA uddannelse inden for tre år. 48,8% af frafaldet sker på det første studieår, mens yderligere 23,7% af frafaldet sker på uddannelsens andet år.

Tabel 6.51
Fuldførelses- og afbrudstidspunkter for HA-uddannelsen, 1998

År	Antal fuldførte	Fuldførte i %	Antal afbrudte	Afbrudte i %
1	.	.	528	48,8
2	.	.	256	23,7
3 ≥	1.178	82,0	142	13,1
4	209	14,5	107	9,9
5	34	2,4	22	2,0
6	14	1,0	14	1,3
7+	2	0,1	12	1,1
Total	1.437	100,0	1.081	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

30,2% af de ophørte studerende fortsætter ikke på en anden uddannelse. Af dem, der går i gang med en anden uddannelse, vælger de fleste en mellemlang videregående uddannelse, men også de erhvervsfaglige uddannelser og bacheloruddannelserne tiltrækker personer, der har afbrudt HA-studiet.

Tabel 6.52
Overgangsmønstre for de HA-studerende, som afbryder, 1998

Fra HA -uddannelsen til:	1 %
Omverden	30,2
Erhvervsgymnasiale uddannelser	3,3
Erhvervsfaglige uddannelser	13,8
KVU	11,8
MVU	17,5
Bacheloruddannelser	15,1
Kandidatuddannelser	7,8

Kilde: Danmarks statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

6.9.2 Cand.merc. - de kandidatstuderende

Gennemsnitligt gennemførte 77% af de kandidatstuderende på cand.merc.-studiet i 1998.

Tabel 6.53
Gennemførelsesprocenter for kandidatstuderende ved cand.merc. uddannelsen

	1995	1996	1997	1998
Mænd	69,9	62,7	70,4	75,5
Kvinder	66,9	59,8	70,8	80,2
Mænd og kvinder	68,7	61,7	70,6	77,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Den gennemsnitlige gennemførelsestid faldt moderat i perioden og lå i 1998 på 36,4 måneder, hvilket er ca. 3 måneder længere end fuldførelsestiden på HA-bachelordelen.

Tabel 6.54
Gennemsnitlig fuldførelsestid i måneder for kandidatstuderende ved cand.merc. uddannelsen

	1995	1996	1997	1998
Mænd	41,9	38,4	38,1	36,4
Kvinder	40,9	38,1	36,6	36,6
Mænd og kvinder	41,6	38,3	37,6	36,4

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

6.10 Jurauddannelsen

6.10.1 Bachelorstuderende

Tilgang

1.000 studerende optages hvert år på jurauddannelsens bachelordel. Størstedelen af disse er mellem 20 og 24 år, og der er en tendens til, at gruppen af studerende under 20 år bliver mindre.

Tabel 6.55
Aldersfordelt tilgang til jurauddannelsen

Alder	1993	1994	1995	1996	1997	1998
15-19	149	167	109	109	100	102
20-24	584	676	702	726	733	716
25-29	96	102	97	99	119	100
30-34	40	36	25	38	38	50
35-39	26	17	18	27	17	23
40-44	20	11	11	5	8	4
45-49	9	7	15	9	8	8
50-54	0	6	4	2	3	2
55-59	1	0	2	0	0	1
60-64	0	2	0	0	1	2
65-69	1	0	0	0	0	0
Total	926	1.024	983	1.015	1.027	1.008

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tilgangsmønster

69,6% af de optagne studerende kommer direkte fra en

Tabel 6.56
Tilgang til jurauddannelsen, 1998

	Antal studerende	Fordeling i %
9.-10.kl.	3	0,3
Ungdomsuddannelser	702	69,6
heraf alment gymnasium	464	.
Erhvervsfaglige uddannelser	65	6,4
heraf kontoruddannelser	50	.
KVU	28	2,8
MVU	50	4,9
Bacheloruddannelser	101	10,0
heraf HA	40	.
Kandidatuddannelser	38	3,8
Omverden	22	2,2
Total	1.008	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

ungdomsuddannelse. 10% har tidligere været optaget på en anden bacheloruddannelse.

Gennemførelsesprocenter

Jurastuderende havde en gennemførelsesprocent på 72,6% i 1998, hvilket er højt sammenlignet med de øvrige uddannelser, der behandles i dette kapitel. De kvindelige studerende har generelt en lidt højere gennemførelsesprocent end de mandlige.

Tabel 6.57
Gennemførelsesprocenter for bachelorstuderende ved jurauddannelsen

	1995	1996	1997	1998
Mænd	69,4	75,5	72,6	71,3
Kvinder	75,1	77,2	73,8	73,5
Mænd og kvinder	72,4	76,4	73,2	72,6

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Den gennemsnitlige fuldførelsestid var i 1998 på 45 måneder, hvilket betyder, at flere studerende afslutter deres bachelordel på fjerde år end på tredje år (jf. tabel 6.59). Fuldførelsestiden har været svagt stigende siden 1996.

Tabel 6.58
Gennemsnitlig fuldførelsestid i måneder for bachelorstuderende ved jurauddannelsen

	1995	1996	1997	1998
Mænd	43,0	42,1	42,6	45,3
Kvinder	42,1	41,5	41,9	44,8
Mænd og kvinder	42,5	41,9	42,2	45,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Afgangsmønster

67,1% af de studerende fuldfører uddannelsens bachelordel efter fire år, mens kun 19,7% fuldfører inden for tre år. 45,2% af

Tabel 6.59
Fuldførelses- og afbrudstidspunkter for bachelorstuderende ved jurauddannelsen, 1998

År	Antal fuldførte	Fuldførte i %	Antal afbrudte	Afbrudte i %
1	.	.	138	45,2
2	.	.	100	32,8
3 ≥	129	19,7	39	12,8
4	441	67,1	22	7,2
5	71	10,8	6	2,0
6	10	1,5	0	0,0
7+	6	0,9	0	0,0
Total	657	100,0	305	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

afbruddene finder sted inden for det første år og 1/3 inden for det andet studieår.

24,2% af de ophørte jurastuderende påbegynder ikke efterfølgende en ny uddannelse. Hele 35,2% af de ophørte starter på en anden bacheloruddannelse, hvoraf de mest populære uddannelser er de såkaldte øvrige humanistiske uddannelser.

Tabel 6.60
Overgangsmønstre for bachelorstuderende ved jurauddannelsen, som afbryder, 1998

Fra jurauddannelsen til:	I %
Omverden	24,4
Erhvervsfaglige uddannelser m.m.	10,4
KVU	6,8
MVU	16,0
Bacheloruddannelser	35,2
heraf HA	7,6
heraf humaniora	8,1
Kandidatuddannelser	7,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

6.10.2 Kandidatstuderende

Gennemførelsesprocenterne for de kandidatstuderende er steget kraftigt, så de jurastuderende på kandidatdelen i 1998 havde en fuldførelsesprocent på hele 94,8%. De kvindelige studerende fuldfører oftere end de mandlige.

Tabel 6.61
Gennemførelsesprocenter for de kandidatstuderende ved jurauddannelsen

	1995	1996	1997	1998
Mænd	60,8	81,8	76,8	91,6
Kvinder	60,9	86,0	81,6	96,4
Mænd og kvinder	60,1	83,0	79,5	94,8

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Fuldførelsestiden er faldet siden 1995, specielt for de kvindelige studerende, og den lå i 1998 på 31 måneder. Dermed har de kandidatstuderende på jurauddannelsen den korteste fuldførelsestid blandt de uddannelser, der er medtaget i denne publikation.

Tabel 6.62
Gennemsnitlig fuldførelsestid i måneder for kandidatstuderende ved jurauddannelsen

	1995	1996	1997	1998
Mænd	55,1	33,6	34,3	30,5
Kvinder	54,2	42,4	30,9	31,0
Mænd og kvinder	55,6	38,4	32,3	31,0

Kilde: Danmarks statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

6.11 Lægeuddannelsen

Lægestudiet er ikke opdelt i en bachelor- og en kandidatdel. Uddannelsen er normeret til 6½ år.

Tilgang til uddannelsen

Da tallene for lægeuddannelsen ikke er påvirket af bachelorreformen, er det muligt at følge udviklingen fra 1980 til 1998. Tabellen viser en nedgang i optaget i perioden 1985-1990, der efterfølges af en markant stigning i årene op til 1998. Der blev i alt optaget 1.012 studerende i 1998. Andelen af studerende under 20 år er blevet reduceret i perioden.

Tabel 6.63
Aldersfordelt tilgang til lægeuddannelsen

Alder	1980	1985	1990	1995	1998
15-19	112	70	61	30	25
20-24	514	421	348	660	859
25-29	86	63	43	56	102
30-34	30	15	20	20	14
35-39	14	1	2	5	5
40-44	3	0	4	3	2
45-49	2	2	0	0	2
50-54	0	0	0	0	2
Total	761	572	478	774	1.012

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tilgangsmønster

77,6% af de optagne har deres uddannelsesmæssige baggrund i en ungdomsuddannelse. Størstedelen af disse kommer fra det matematiske gymnasium. En gruppe på 10,4% har før været indskrevet på en bacheloruddannelse. Halvdelen af disse har læst naturvidenskab.

Tabel 6.64
Tilgang til læge-
uddannelsen,
1998

	Antal studerende	Fordeling i %
8.-10. kl.	9	0,9
Ungdomsuddannelser	786	77,6
heraf matematisk gymnasium	620	.
Erhvervsfaglige uddannelser m.m.	9	0,9
KVU	16	1,6
MVU	45	4,5
heraf sygeplejerske	23	.
Bacheloruddannelser	105	10,4
heraf naturvidenskab	53	.
Kandidatuddannelser	42	4,2
Total	1.012	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Gennemførelsesprocenter

De lægestuderende havde i 1998 en høj gennemsnitlig gennemførelsesprocent på 75,3%. De mandlige studerende fuldfører oftere end de kvindelige. Frafaldet på 24,7% kan ifølge Evalueringscen-terets vurdering forklares ved en kombination af mangel på kvalifikation, urealistiske forventninger til studiet og den belastning, som undervisning og eksaminer udsætter de studerende for.

Tabel 6.65
Gennemførelses-
procenter for læ-
gestuderende

	1980	1985	1990	1995	1998
Mænd	63,5	70,4	74,1	66,6	79,1
Kvinder	62,1	66,3	69,2	64,0	72,3
Mænd og kvinder	62,7	67,8	71,2	65,0	75,3

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

På trods af, at uddannelsen er normeret til 6½, år udgør de 94 måneder, som de lægestuderende i 1998 i gennemsnit brugte på at fuldføre, en markant forøgelse af studietiden. Specielt de kvindelige studerende bruger lang tid på at fuldføre.

Tabel 6.66
Gennemsnitlig
fuldførelsestid i
måneder for læ-
gestuderende

	1980	1985	1990	1995	1998
Mænd	92,9	94,7	92,3	90,4	90,7
Kvinder	95,7	97,8	96,7	96,2	95,3
Mænd og kvinder	93,6	96,0	94,8	93,7	94,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Afgangsmønster

26% af dem, der fuldfører, afslutter uddannelsen inden for 7 år. Flest studerende fuldfører på uddannelsens ottende år, og 25,3% først efter 9 år. 36,6% af frafaldet sker på første studieår, mens 21,1% finder sted på andet år.

Tabel 6.67

Fuldførelses- og afbrudstidspunkter for lægeuddannelsen, 1998

År	Antal fuldførte	Fuldførte i %	Antal afbrudte	Afbrudte i %
1	.	.	71	36,6
2	.	.	41	21,1
3	.	.	21	10,8
4	.	.	7	3,6
5	.	.	13	6,7
6	.	.	12	6,2
7 ≥	103	26,0	11	5,7
8	153	38,3	4	2,1
9	101	25,3	3	1,5
10+	42	10,5	11	5,7
Total	399	100,0	194	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Det skal bemærkes, at hele 39,8% af de afbrudte lægestuderende ikke påbegynder en ny uddannelse. 15,1% påbegynder en mellemlang videregående uddannelse, 25,8% starter på en bacheloruddannelse, og 11,9% går videre på en anden kandidatuddannelse.

Tabel 6.68

Overgangsmønstre for lægestuderende, som afbryder, 1998

Fra lægeuddannelsen	I %
Omverden	39,8
Erhvervsfaglige uddannelser m.m.	4,7
KVU	2,8
MVU	15,1
Bacheloruddannelser	25,8
heraf naturvidenskab	6,6
Kandidatuddannelser	11,9
heraf tandlæge	3,2

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

6.12 De naturvidenskabelige uddannelser

Tilgang til uddannelserne

Tilgangen til de naturvidenskabelige uddannelser har fra 1993 til 1998 ligget stabilt på omkring 2.000 studerende om året. Der har været en mindre tilbagegang blandt de unge under 20 år.

Tabel 6.69

Aldersfordelt tilgang til de naturvidenskabelige uddannelser

Alder	1993	1994	1995	1996	1997	1998
15-19	417	372	256	233	241	231
20-24	1.535	1.650	1.607	1.605	1.639	1.450
25-29	214	242	188	216	288	257
30-34	70	79	65	57	69	61
35-39	29	21	28	23	27	23
40-44	11	14	13	17	11	19
45-49	8	4	6	10	6	5
50-54	3	6	6	3	2	7
55-59	-	2	-	-	4	2
60-64	1	1	1	-	2	1
65-69	-	-	1	-	1	2
Total	2.288	2.391	2.171	2.164	2.290	2.058

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Tilgangsmønster

I 1998 kom næsten 70% af de nye studerende fra en ungdomsuddannelse. Det er specielt unge med baggrund i matematisk gymnasium, hf og htx, der vælger en naturvidenskabelig bacheloruddannelse. Næsten 25% af de optagne havde tidligere været indskrevet på en videregående uddannelse, for en stor dels vedkommende en uddannelse inden for det naturvidenskabelige fagområde.

Tabel 6.70

Tilgang til de naturvidenskabelige uddannelser, 1998

Tilgang fra:	Antal studerende	Fordeling i %
8-10. klasse	13	0,6
Ungdomsuddannelser	1.419	68,9
heraf matematisk gymnasium	1.019	.
heraf hf	117	.
heraf htx	92	.
Erhvervsfaglige uddannelser	71	3,4
KVU	69	3,4
heraf laborant, apoteksassistent. m.m.	40	.
MVU	104	5,1
heraf ingeniør	41	.
Bacheloruddannelser	182	8,8
heraf grundud. i naturv./tek./sundh.	57	.
Kandidatuddannelser	116	5,6
Omverden	86	4,2
Total	2.059	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Gennemførelsesprocenter

I 1998 var fuldførelsesprocenten 47,5 for de naturvidenskabelige bachelorstuderende. Graden af fuldførelse har været faldende i årene op til 1998.

I Evalueringscenterets vurdering af de videregående matematik-, fysik- og kemiuddannelser lægges der vægt på, at det store frafald blandt andet skyldes stoftrængsel, som i kombination med lærerstyrede undervisningsformer ikke bidrager til at fastholde de nyoptagne studerende. Endvidere peges der på, at frafaldet kan skyldes, at der går en del tid, før de studerende får personlig tilknytning til underviserne og institutterne.

Tabel 6.71

Gennemførelsesprocenter for bachelorstuderende ved de naturvidenskabelige uddannelser

	1995	1996	1997	1998
Mænd	59,5	58,7	55,9	46,8
Kvinder	64,9	65,3	65,1	49,4
Mænd og kvinder	61,5	60,8	59,1	47,5

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Den gennemsnitlige fuldførelsestid har i perioden været stigende op til 1997, hvorefter den er faldet til 46,5 måneder i 1998.

Tabel 6.72

Gennemsnitlig fuldførelsestid i måneder for bachelorstuderende ved de naturvidenskabelige uddannelser

	1995	1996	1997	1998
Mænd	44,7	49,5	57,0	48,1
Kvinder	44,2	47,1	53,4	44,1
Mænd og kvinder	44,6	48,4	55,6	46,5

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Afgangsmønster

54,9% af de studerende, der fuldfører, gør det inden for 3 år, mens 26,7% afslutter bachelordelen inden for det følgende år. Næsten halvdelen af frafaldet finder sted på uddannelsens første år.

Tabel 6.73

Fuldførelses- og afbrudstidspunkter for bachelorstuderende ved de naturvidenskabelige uddannelser, 1998

År	Antal fuldførte	Fuldførte i %	Antal afbrudte	Afbrudte i %
1	.	..	401	44,5
2	.	..	225	25,0
3 ≥	370	54,9	123	13,7
4	180	26,7	91	10,1
5	74	11,0	41	4,6
6	36	5,3	14	1,6
7+	15	2,2	6	0,7

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Blandt de afbrudte naturvidenskabsstuderende går ca. 22% til MVU-området og den samme andel til bacheloruddannelserne. Også kandidatuddannelserne tiltrækker en stor del af de afbrudte.

Tabel 6.74

Overgangsmønstre for bachelorstuderende ved de naturvidenskabelige uddannelser, som afbryder, 1998

Fra naturvidenskab	I %
Omverden	17,8
Erhvervsfaglige udd. m.m.	7,5
KVU	12,4
heraf IT-uddannelser	6,3
MVU	22,6
heraf folkeskolelærer	9,8
Bacheloruddannelser	22,2
heraf øvrige humaniora	4,0
Kandidatuddannelser	17,1
heraf læge	4,1

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Kandidatstuderende

Næsten 70% af de kandidatstuderende fuldførte i 1998 deres naturvidenskabelige uddannelse. Siden 1995 har kvindernes fuldførelsesprocent ligget højere end de mandlige studerendes.

Tabel 6.75
Gennemførelsesprocenter for kandidatstuderende ved de naturvidenskabelige uddannelser

	1995	1996	1997	1998
Mænd	46,5	61,7	65,7	69,7
Kvinder	55,0	70,6	75,9	82,3
Mænd og kvinder	49,3	65,2	69,9	74,6

Kilde: Danmarks Statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

Den gennemsnitlige fuldførelsestid er faldende på kandidatdelen. I 1998 brugte de naturvidenskabelige kandidatstuderende gennemsnitligt 37,2 måneder på at færdiggøre deres uddannelse.

Tabel 6.76
Gennemsnitlig fuldførelsestid i måneder for de kandidatstuderende ved naturvidenskabelige uddannelser

	1995	1996	1997	1998
Mænd	55,5	46,6	43,7	36,1
Kvinder	63,8	50,5	42,4	38,2
Mænd og kvinder	59,1	48,4	43,4	37,2

Kilde: Danmarks statistik og Undervisningsministeriets modelberegning.

6.13 Mulige årsagsforklaringer

Det statistiske materiale gør det muligt at følge de studerende, der har afbrudt deres uddannelsesforløb, i deres videre færden i uddannelsessystemet. Dermed er det muligt at besvare væsentlige spørgsmål, fx omkring størrelsen af den andel, der helt forlader uddannelsessystemet, og om studieskifterne begynder på en beslægtet uddannelse og dermed har mulighed for at videreføre deres kompetence.

Årsager til ophør

Men årsagerne til frafaldet kan ikke aflæses af tallene. I forsøget på at afdække disse har forskellige institutioner og forskere foretaget spørgeskema- og interviewundersøgelser blandt de studerende, der afbryder deres uddannelse.

Undersøgelser af studieadfærd

Undervejs i ovenstående gennemgang er refereret til Evalueringscenterets vurderinger af årsagerne til tidsforbrug og frafald på de forskellige uddannelser.

Den grønne årgang

En af de mere bredtfaavnende undersøgelser af årsager til studieophør er foretaget af Studiekontoret ved Aarhus Universitet. Her følges årgangen, der begyndte deres uddannelse i 1995 (den såkaldte "grønne årgang"), igennem uddannelsesforløbet.

Forløbsundersøgelsen af "den grønne årgang" på Aarhus Universitet peger på, at ophør tit har en sammenhæng med skuffede forventninger til studiet. Endvidere udtrykkes der blandt de studerende, der har afbrudt en uddannelse, stor utilfredshed med den sociale side af studiet, som fx rusturen og det sociale miljø. Undersøgelsen angiver, at de overordnede grunde til ophør skal søges både blandt personlige grunde og studieforholdene. Derimod har kun få anført økonomiske forhold som årsag til studieophøret.

Karakteristik af de ophørte

Følgende tre hovedtyper tegner sig ud fra de uddybende bemærkninger, som de ophørte studerende har givet i spørgeskemaundersøgelsen:

- studerende, der hellere ville noget andet (skifte til fuldtidsjob, optages på ønskestudium osv.)
- studerende, der ikke synes, de passede til studiet (manglende interesse, manglende selvdisciplin osv.)
- studerende, der fandt studiemiljøet utilfredsstillende (manglende sammenhæng mellem disciplinerne, manglende tovejskommunikation osv.)

Faglige forudsætninger

25% af de studerende, der afbryder, mente selv, at deres faglige forudsætninger var for dårlige. Til sammenligning mente kun 16% af de studerende, der fortsat var indskrevet efter første år, at deres faglige forudsætninger var for dårlige i forhold til de krav, studiet stiller. Noget tyder derfor på, at manglende faglige forudsætninger (eller bevidstheden om dette) kan have betydning for gennemførelsen.

Motivation

Det er i undersøgelsen forsøgt at måle de studerendes motivation ved studiestart, og det fremgår heraf, at 42% af de, der afbryder, ved deres studiestart hellere ville have været optaget på en anden uddannelse, men alligevel besluttede sig for at give det en chance. Til sammenligning var kun 9% af de fortsat indskrevne studerende i samme situation. Dette angiver, at der er en sammenhæng mellem motivation og ophørshyppighed.

Hvis man ser nærmere på, hvad der kendetegner de ophørte studerende, så viser undersøgelsen,

- at det er de optagelsesområder, der har mindst adgangsbegrænsning, der også oplever flest afbrudte studieforløb
- at 30% af de optagne, der har under 8.0 i gennemsnit ved den adgangsgivende eksamen, er faldet fra efter første studieår
- at 25% af de optagne med en hf-eksamen er faldet fra (det er den høje andel af hf-ere kombineret med høje ophørsprocenter *på teologistudiet*, der er årsagen til dette resultat. Det gælder ikke generelt, at områder, der oplever mange afbrudte forløb, også har en overvægt af optagne med hf-eksamen)
- at jo ældre studiestarterne er, jo flere forlader studiet det første år.

(Den grønne årgang, Aarhus Universitet, 1999 og 2000).

Studenterrådet på Aarhus Universitet har ligeledes foretaget en undersøgelse af årsagerne til frafaldet blandt de studerende.

Mangel på faglig integration

I den første del af rapporten ””Studiemiljø og -frafald” fra 2000 fremlægges de foreløbige resultater, der peger på, at hovedårsagen til frafaldet på de første to år af studiet er oplevelsen af mangel på faglig integration.

De tre væsentligste faktorer for frafaldet er ifølge undersøgelsen:

- Hvor godt man føler sig fagligt integreret
- Om man er optaget på sin første prioritet, og
- Om man har en adgangsgivende eksamen fra hf.

Derudover spiller faktorer som karakterer, tilfredshed, motivation og eksamensoplevelser også en rolle.

Arketyper

I undersøgelsen opstilles tre arketyper af ophørte studerende.

46% af de studerende, der afbryder, er tilsyneladende velfungerende og velintegrerede på studiet, og langt størstedelen af disse skifter til et andet studium. For disse studerende er skuffelse over det faglige indhold hovedårsagen til deres frafald. 48% af de ophørte føler sig dårligere integreret både fagligt og socialt, og de er

delt mellem studieskift og totalt frafald. De angiver både utilfredshed med det faglige indhold og det sociale miljø som årsager til ophøret. De sidste 6% tilhører gruppen af ældre studerende, og kun få af disse skifter efterfølgende til et andet studium. Denne gruppe angiver eksterne forhold som f.eks. økonomi som årsag til frafaldet.

(Studiemiljø og frafald, Studenterrådet ved Aarhus Universitet, 2000)

”Universitetsstudier i krise”

En anden tilgang til at forstå de moderne studerendes studieforløb, herunder de afbrudte studieforløb, kan tage udgangspunkt i en afdækning af de studerendes opfattelse af og forventninger til det at studere. I ”Universitetsstudier i krise” har Birgitte Simonsen og Lars Ulriksen ved hjælp af dagbogsfortegnelser fra projektgrupper på RUC undersøgt de studerendes begrundelser for at studere.

Krav til personlig udvikling

Simonsen og Ulriksen konkluderer, at der blandt de studerende er stort fokus på de selvudviklende, subjektive aspekter ved valget af studium. Det skal være spændende at studere, og det skal betyde noget for en selv som menneske.

Den store interesse for personlig udvikling og kravet om at beskæftige sig med vedkommende stof gør ifølge forfatterne, at forventningerne til studiets indhold, lærere og medstuderende er meget høje.

Simonsen og Ulriksen lægger op til, at en del af forklaringen på de relativt mange afbrudte studieforløb kan findes i det forhold, at de studerende bliver skuffede, når studiet ikke indfrier forventningerne om ”lyst, interesse, glæde, liv, forståelse, udvikling, meningsfuldhed, værdi og lignende”. Dette er ord, der er gået igen i de studerendes begrundelser for at studere.

Forsørgelsesperspektivet - at formålet med en uddannelse i sidste ende vil være at blive i stand til at forsørge sig gennem et arbejde - er ikke højt prioriteret blandt de undersøgte studerende, hævder forfatterne. Også det fremtidige arbejde skal ligesom studiet først og fremmest være personligt tilfredsstillende, og meget få nævner overhovedet den økonomiske side af det fremtidige job.

(Simonsen og Ulriksen, 1998)

7. Ph.d.-studerende

I dette kapitel vil de ph.d.-studerendes gennemførelsestid, alder og gennemførelsesgrad kortfattet blive behandlet. Det sker på baggrund af i Forskerakademiets undersøgelser ”Godt begyndt” og ”Årsager til frafald blandt ph.d.-studerende.

7.1 Tidsforbrug

Den gennemsnitlige ph.d.-studerende forlænger studietiden i forhold til normeringen. Undersøgelser foretaget af Forskerakademiet viser, at 29% af de ph.d.-studerende finder, at tiden til det samlede ph.d.-forløb var utilstrækkelig.

76% af de ph.d.-studerende gennemfører dog uddannelsen inden for højst 3 måneder ud over de 3 år.

Et ph.d.-forløb er normalt normeret til 3 år. Under den naturvidenskabelige ph.d.-uddannelse er det dog muligt at benytte den såkaldte 4+4 struktur. Det betyder, at kandidatstuderende allerede efter 4 års studier kan vælge at begynde på ph.d.-delen, der på denne måde kommer til at strække sig over 4 år. På trods af 4+4-strukturen har de studerende på denne ordning kun overskredet de øvrige ph.d.-studerendes studietid med ca. 7-8 måneder.

Nedenstående tabel angiver bruttotiden for den samlede uddannelse, inkl. fx ferie.

Tabel 7.1
Gennemsnitlig tid i måneder fra indskrivning som ph.d.-studerende til indlevering af ph.d.-afhandling, 1997 og 1998

Fagområder	Hum	Sam	Nat 4+4	Sund- hed	Jord/ Vet	Tek	I alt
Måneder	41,0	40,2	47,5	37,7	40,0	39,3	39,7

Kilde: Forskerakademiet, 2000.

7.2 Alder

De danske ph.d.-studerende har en høj alder i international sammenligning. Set i forhold til en forholdsvis høj kandidatalder er tallene imidlertid ikke overraskende.

Den største stigning i perioden 1989 til 1998 har fundet sted inden for det sundhedsvidenskabelige område. Hvor de færdige ph.d.er i 1989 havde en gennemsnitlig alder på 32,4 år, har de i 1998 en gennemsnitlig alder på 37,2 år. De naturvidenskabelige studerende har i perioden oplevet et mindre fald, mens der for de øvrige fagområders vedkommende er tale om en svag stigning i den gennemsnitlige alder.

Tabel 7.2
Gennemsnitlig alder ved erhvervelse af ph.d.-grad

Fagområder	1989	1994	1998
Hum	39,7	39,9	41,1
Sam	35,2	35,9	36,6
Nat	33,1	33,3	32,0
Sundhed	32,4	36,2	37,2
Jord/Vet	33,1	34,4	35,6
Tek	31,1	31,2	32,3
Vægtet gennemsnit	33,3	34,0	35,3

Kilde: Forskerakademiet, 2000.

7.3 Studiestatus

Ved opgørelsen af studiestatus fremgår det, at en del af de studerende, der har påbegyndt i 1993 og 1994 stadig er indskrevne. Dette betyder, at de stadig har mulighed for at påvirke gennemførelsesprocenten i negativ eller positiv retning. Desuden gør det sig gældende, at en del af de ophørte studerende har mulighed for på et senere tidspunkt at vende tilbage og få tildelt ph.d.-graden. Gennemførelsesprocenten for ph.d.-studerende er altså præget af en vis usikkerhed.

Frafaldet inden for humaniora og samfundsfag er højt sammenholdt med de øvrige fagområder. Således udgør andelen af ophørte humanister uden ph.d.-grad 28% af 1993-årgangen og 33% af 1994-årgangen. For de samfundsfaglige ph.d.-studerendes vedkommende udgør de ophørte henholdsvis 29% og 19% af årgangene.

Til sammenligning med dette har uddannelsesområderne Sundhed, Jord/Vet og Tek en frafaldsprocent på mellem 6% og 8%, mens de naturvidenskabelige ph.d.-studerende placerer sig i midten.

Tabel 7.3

Studiestatus for de 925 studerende, der blev indskrevet som ph.d.-studerende i 1993

1993	Jord/						
	Hum	Sam	Nat	Sundhed	Vet	Tek	I alt
Tildelt ph.d.grad	41	56	78	77	76	86	72
Ophørte uden ph.d.grad	28	29	13	8	7	7	14
Fortsat indskrevne	31	15	9	15	17	7	14

Kilde: Forskerakademiet, 2000.

Tabel 7.4

Studiestatus for de 1.112 studerende, der blev indskrevet som ph.d.-studerende i 1994

1994	Jord/						
	Hum	Sam	Nat	Sundhed	Vet	Tek	I alt
Tildelt ph.d.grad	30	41	69	60	46	64	55
Ophørte uden ph.d.grad	33	19	6	6	6	7	12
Fortsat indskrevne	37	40	25	34	48	29	33

Kilde: Forskerakademiet, 2000.

7.4 Mulige årsager til afbrudte ph.d.-forløb

I Forskerakademiets rapport "Årsager til frafald blandt ph.d.-studerende" undersøges årsagerne til de afbrudte ph.d.-forløb. Rapporten er baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt de ph.d.-studerende fra årgangene 1994 og 1995.

Hovedkonklusionerne er, at de uafsluttede forløb skal forklares ud fra følgende faktorer:

- manglende individuel studieplan inden for de første 6-9 måneder
- dårlig vejledning, både med hensyn til kvalitet og omfang
- manglende halvårlig vurdering af forløbet
- manglende fælles fagligt og socialt forskningsmiljø
- manglende finansiering (denne faktor var dog ikke et generelt problem).

For de humanistiske studerende tegner der sig ikke noget entydigt billede, mens de tidligere ph.d.-studerende inden for det samfundsvidenskabelige område er relativt enige om, at manglen på tilknytning til et fagligt miljø har været af afgørende betydning.

De naturvidenskabelige studerende angiver, at ophøret skyldes manglende lyst - i nogle tilfælde kombineret med tilbud om attraktiv beskæftigelse. De sundhedsvidenskabelige ph.d.-studerende angav for en stor gruppes vedkommende, at de valgte at skrive en doktordisputats i stedet for.

Bilag 1

Metode

Beskrivelse af de anvendte data og metoder

De anvendte data

Resultaterne i denne publikation er de første, der på grundlag af omfattende modelkørsler viser tal for frafald og studieskift, efter den såkaldte 3-2-3 struktur på de videregående uddannelser blev etableret. På grund af registreringsproblemer for de studieforløb, der har bachelorniveau, har det hidtil været vanskeligt at give pålidelige oplysninger om studieforløb i 1990'erne på universitetsområdet.

De korte og de mellemlange videregående uddannelser har ikke givet problemer. Selv om ikke alle dataproblemer på de lange videregående uddannelser er løst, præsenteres hermed et samlet billede for 1998 med udgangspunkt i Danmarks Statistiks uddannelsesregistre og Undervisningsministeriets modeller, der giver et tværsnit af uddannelsesmønstrene på alle niveauer. De data, der ligger til grund for Undervisningsministeriets udgivelser om aktiviteten i uddannelsessystemet, stammer hovedsagelig fra det integrerede elevregister, INTE.

INTE

INTE er et personnummerbaseret register, som Danmarks Statistik fører på baggrund af periodeindberetninger fra de danske uddannelsesinstitutioner. INTE blev oprettet i 1970'erne og indeholder i dag indberetninger over studerendes aktivitet fra mere end 1.000 aktive uddannelser.

Da disse mange uddannelser omfatter de fleste uddannelser fra 8. klasse til ph.d.-niveau, herunder næsten alle kompetencegivende uddannelser, der findes, opfattes INTE som et register over aktiviteten i det danske uddannelsessystem.

Registreringen i INTE er dog ikke fuldstændig dækkende på alle uddannelser, heriblandt master- og ph.d.-uddannelser. Private uddannelser, fx inden for finans- og forsikringssektoren, og voksen- og efteruddannelser registreres ikke i INTE.

Særlige problemer i forbindelse med indberetningerne til INTE

Beregninger på data i INTE er følsomme over for svigtende kvalitet i indberetningerne. To typer af indberetninger skaber i disse år særlige problemer i udarbejdelsen af statistikkerne.

Den første type er, at indberetninger af studerendes aktivitet på beslægtede uddannelser under en fælles, uspecificeret uddannelseskode gør det umuligt i visse tilfælde at udarbejde specifikke uddannelsesstatistikker. Dette er bl.a. tilfældet med indberetninger på det naturvidenskabelige område på universiteterne.

Bachelorreformen

Den anden type er, at gennemførelsen af bachelorreformen fra 1993 endnu langt fra er indarbejdet på registrerings- og indberetningssiden. Fra en lang række uddannelser på flere universiteter modtages stadig registreringer af studerende, der – i modstrid med regler givet i bachelorbekendtgørelsen – påbegynder kandidatdele af uddannelser uden forudgående at have fuldført den bacheloruddannelse, som giver adgang hertil.

Fortolkning af data

For at opnå overblik over uddannelsessystemet og for at undgå datamangel ved diverse modelkørsler er det nødvendigt at samle uddannelserne i grupper af indholds- og typemæssigt nært beslægtede uddannelser.

Grupperinger af data

Den fineste gruppering, der anvendes i Undervisningsministeriet, indeholder 113 undergrupper. Undergrupperne kan successivt samles i større grupper, de såkaldte mellem- og hovedgrupper, og endeligt samles i det, der betegnes hovedområder.

Disse fire niveauer af grupperinger af uddannelsessystemets enkeltuddannelser kaldes under ét for "Undervisningsministeriets forspalte". I udgivelser fra ministeriets Statistik- og Informationskontor anvendes oftest kun forspaltens under- og hovedgrupper.

Eksempler på undergrupper er "Gymnasiet, sproglige", "Handel og kontor, 2. skoleperiode", "MVU folkeskolelærer" og "Bachelor, landbrugsvidenskab". De hertil hørende hovedgrupper er "Almengymnasiale uddannelser", "Skoleforløb m.m.", "Mellemlange videregående uddannelser" og "Bacheloruddannelser".

Komprimering

Med udgangspunkt i forspaltens undergrupper gennemføres også en grundlæggende forbehandling (komprimering) af registreringerne i INTE. Komprimeringen har tre hovedbestandsdele: sammensætning, hullukning og enstrengning.

Uddannelser, der indberettes i mindre dele, sammensættes til mere sammenhængende forløb. Mindre pauser i uddannelserne fjernes ved hullukningen, og hvor der er tidsmæssige overlap, enstrenges forløbene, så en studerende kun er på én uddannelse ad gangen. Énstrengningen gennemføres således, at kompetencegivende uddannelser så vidt muligt bevares.

Endelig sker i komprimeringen nogle nødvendige fortolkninger af bachelor- og kandidatkarrierer indberettet fra universiteterne.

Afhængigt af indberetningskvaliteten, kan der være tale om ganske omfattende mekaniske korrektioner af data.

Regnskabstal

Almindelige regnskabstal for aktiviteten i uddannelsessystemet, fx opgørelser af antal tilgange, fuldførelser og afbrydelser, opgøres på to måder afhængigt af, hvilken detaljeringsgrad uddannelserne opgøres på.

Ved opgørelser på enkeltuddannelserne beregnes regnskabstallene på baggrund af de indberettede oplysningerne i INTE, før der sker en komprimering af registreringerne. Derved kommer opgørelserne på enkeltuddannelser til at svare til institutionernes egne aktivitetsopgørelser.

Opgørelser på fx under- eller hovedgrupper sker derimod efter komprimering af oplysningerne i INTE. Herved sikres det, at tal-

lene kommer til at vise den studieaktive befolknings reelle aktivitet i uddannelsessystemet.

Antallet af igangværende på uddannelser opgøres for hvert år pr. 1. oktober. For at sikre at summen af igangværende på uddannelserne er identisk med størrelsen af den studieaktive befolkning på denne dato beregnes antallet af igangværende på uddannelserne altid på registret efter komprimeringen.

Tal for studieadfærd (studietider, gennemførelsesprocenter mv.)

Nøgletal for studieadfærd kan beregnes på to måder, nemlig i forløbsundersøgelser eller ved tværsnitsberetninger.

Forløbsundersøgelser

Ved forløbsundersøgelser følges en udgangspopulation, ofte en studieårgang, i en årrække, mens hændelser som frafald, fuldførelser o.l. på én eller flere uddannelser registreres. **Gennemførelsesprocenten/fuldførelsesprocenten** på en given uddannelse kan i en forløbsundersøgelse findes som den andel, der blandt dem, der har påbegyndt uddannelsen, ender med at fuldføre den. På lignende vis beregnes andre nøgletal.

Tværsnitsberegninger

I rapporter fra Undervisningsministeriet beskrives studieadfærden og -vilkårene i uddannelsessystemet oftest ved såkaldte tværsnitsberegninger. Tværsnitsberegningerne anvender som input alle bevægelser i uddannelsessystemet i løbet af et tværsnitsår (1.10. – 30.9.).

Fx beregnes en uddannelses gennemsnitlige fuldførelsestid i et tværsnitsår som gennemsnittet af studietider hos dem, der i tværsnitsåret fuldfører uddannelsen. Og fuldførelsesprocenterne beregnes som summen af de betingede sandsynligheder for at gennemføre uddannelsen efter 1, 2, 3 ... osv. måneder eller kvartaler.

Modsat i forløbsundersøgelser beregnes de tværsnitsbaserede nøgletal på denne måde ved at sammenstykke frekvenser for at fuldføre, afbryde eller fortsætte fra studerende med forskellige studietider bag sig. Input til nøgletalsberegningerne stammer således fra samtlige studieårgange, der i løbet af tværsnitsåret er i gang med uddannelsen.

Fordelen ved tværsnitsberegninger er, at de er udtryk for adfærden i et enkelt, gerne aktuelt år og ikke som ved forløbsundersøgelser for adfærden gennem en årrække.

Tværsnitsberegningernes force ligger altså i, at de giver langt mere aktuelle tal for bevægelserne i uddannelsessystemet.

Tværsnitsberegninger bruges både til analyser af studieadfærden i historiske år og til estimering af fx fuldførelses-, afbruds- og overgangsfrekvenser, som anvendes i prognoser for fremtidige tilgangs, bestands- og afgangstal.

Litteraturliste

”Uddannelsesredegørelse 1999”
2000, Undervisningsministeriet

”Tal der taler”
Statistik- og Informationskontoret
2000, Undervisningsministeriet

”Kvalitet der kan ses”
Statistik- og Informationskontoret
2000, Undervisningsministeriet

”Uddannelse på kryds og tværs 2000”
Statistik- og Informationskontoret
2000, Undervisningsministeriet

”Statistik vedrørende social- og sundhedsuddannelserne og den pædagogiske grunduddannelse 1998”
Statistik- og Informationskontoret
2000, Undervisningsministeriet

”De tekniske uddannelser”
Statistik- og Informationskontoret
2000, Undervisningsministeriet

”De videregående uddannelser i tal”
Statistik- og Informationskontoret
2000, Undervisningsministeriet

”Frafald eller studieophør ?”
Agersen Nielsen, Åse
1991, Psykologisk Institut, Aarhus Universitet

- ”Universitetsstudier i krise”
Simonsen, Birgitte og Ulriksen, Lars
1998, Roskilde Universitetsforlag
- ”Årsager til frafald blandt Ph.D. studerende”
1999, Forskerakademiet
- ”Godt begyndt – forskeruddannelsen i Danmark”
2000, Dansk Forskningsråd
- ”Den hvide hue”
Zangenberg, Carsten U. og Zeuten, Hans E.
1997, Danmarks Statistik
- ”Jurauddannelserne”
Evalueringsrapport
1996, Evalueringscenteret
- ”Teologiuddannelserne”
Evalueringsrapport
1999, Evalueringscenteret
- ”Evaluering af Bacheloruddannelserne i erhvervsprog”
Evalueringsrapport
1999, Evalueringscenteret
- ”Den lægevidenskabelige kandidatuddannelse”
Evalueringsrapport
1996, Evalueringscenteret
- ”HA-uddannelserne”
Evalueringsrapport
1995, Evalueringscenteret
- ”Økonomiuddannelserne”
Evalueringsrapport
1998, Evalueringscenteret

”Uddannelserne i litteraturhistorie/litteraturvidenskab samt kultur, æstetik og kulturformidling”

Evalueringsrapport

1999, Evalueringscenteret

”De romanske sproguddannelser”

Evalueringsrapport

1996, Evalueringscenteret

”De videregående matematik-, fysik- og kemiuddannelser”

Evalueringsrapport

1999, Evalueringscenteret

De unges studieadfærd optager med god grund offentligheden meget. For 100 år siden befandt børnene sig i gennemsnit kun ca. 8 år i uddannelsessystemet. Ved årtusindeskiftet er dette fordoblet til ca. 16 år. Samtidigt er det nu ca. halvdelen af årgangen, som påbegynder en videregående uddannelse. Der har altid været studieskift og frafald, men uddannelsesmønstrene har nu større samfundsmæssige og personlige virkninger end nogensinde før.

Publikationen viser bl.a., at selvom ca. 83 % af de personer, der påbegynder en videregående uddannelse, senere fuldfører en eller anden videregående uddannelse, er der også en høj andel af studieskift.

